

Jelentés
a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet
2021. évi munkájáról

Bevezetés

A Magyar Nemzeti Tanács és a Vajdaság Autonóm Tartomány alapításában működő, zentai székhelyű Vajdasági Magyar Művelődési Intézetben (a továbbiakban: Intézet) 2021-ben folyamatos, szerteágazó és az Intézet alaptevékenységeit kiszolgáló feladatellátás valósult meg, a vírushelyzet ellenére folyamatos volt a feladatok elvégzése a nagyrendezvények lebonyolítása az egészségügyi előírásoknak megfelelően.

A 2021-es évben az Intézetben megvalósult

- tovább bővült a vajdasági magyar könyv-, kép-, mozgókép- és levéltári gyűjtemény, a digitális tartalmak nemcsak a közgyűjteményi anyagok digitális feldolgozásával bővültek, de új tartalmak keletkeztek az értéktárprojekthez, a szellemi kulturális örökség védelméhez kapcsolódóan, valamint növekedett a népzenei és a folklóradatbázis feldolgozottsága;
- folytatódott a Hagyományok Háza Hálózat – Vajdaság munkája, amely rendkívül magas szakmai színvonalat képvisel – a Hagyományok Háza kiváló szakembereinek köszönhetően, valamint olyan kiváló komplex programok születtek meg és utaznak Vajdaság-szerte, amelyeket a helyi szakemberek hívtak életre és amelyek komplex módon, mégis a helyi igényekre válaszolva tudják segíteni az utánpótlás-nevelést; az igényes, a néphagyományra épülő, játékos tudásátadást a gyermekeknek;
- folytatódott a szervezett népzeneoktatás;
- a működvelő csoportok szakmai segítségnyújtása állandó tevékenység;
- módszertani segítségnyújtást biztosítunk a magyar érdekeltségű közgyűjteményi feladatkörrel rendelkező intézményeknek, szervezeteknek; együttműködünk, amennyiben szükséges szakmai segítséget nyújtunk a digitális mentés és feldolgozás területén;
- folytattuk a vajdasági magyar digitális adattár (VAMADIA) feltöltését és publikus felületének fejlesztését, felépítve egy olyan rendszert, amelyre más, a Vajdaságban működő, magyar érdekeltségű közgyűjteményi feladatkörrel rendelkező intézmények tudnak csatlakozni;
- elindult a nyílt fotófeltöltő felület fejlesztése
- folytatódott a Hangtár feltöltése – elsősorban a néprajzi hangtár, a népművészeti mozgalmak hanganyagait felölelő folklorizmus-hangtára anyagait bővítettük
- folytatódott a Periodikatár feltöltése
- folytatódott a Délvidéki arcképcsarnok fejlesztése és feltöltése
- folytatódott a vamadia.rs keresőjének fejlesztése
- könyvkiadásunk során igyekszünk segítséget nyújtani a helytörténettel foglalkozó szerzőknek, kutatóknak, szaklektorokat és a nyomdai előkészítést biztosítva, ezen alkalmakkal is igyekeztünk felkutatni újabb gyűjteményeket, amelyeket tudunk digitálisan menteni;
- a könyvtári gyakornoki rendszer segítségével sikerült nagy mértékben megnövelnünk könyvtárunk feldolgozottságát;
- elindult a néptáncvár adatbázisba rendezése
- sikerült erősítenünk az értékár-hálózaton dolgozó csapatot, így új szakember bevonásával, illetve ösztöndíjasok bevonásával növelni tudtuk munkánk intenzitását, stratégiai szempontból és lokális szinteken

- sikerült megerősíteni az intézetet a munkaszervezésben és az ügyvitelben
- szakmai együttműködés a Hagyományok Házával
- szakmai együttműködés a Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztallal és a Nemzeti Művelődési Intézettel
- szakmai együttműködés és nemzetközi képzőművészeti kiállítások szervezése a Kernstok Alapítvánnyal és a Felvidéki Magyar Szépművészeti Egyesülettel

A vajdasági magyar könyv-, kép-, mozgókép-, hangzóanyag- és levéltári gyűjtemény bővítése, közzététele és népszerűsítése

A 2020-as évben lezajlott az új könyvtári integrált rendszerre, a Qultora való áttérés, amely az Intézetben kívül a Kapocs Könyvtári Csoportba tartozó legfontosabb közkönyvtárakban és néhány egyéb intézményi könyvtárban is bevezetésre került a Magyar Nemzeti Tanács koordinálásával és finanszírozása által. Az Qulto-software használata lehetővé tette az Intézetben a hatékonyabb katalogizálást, illetve a külső raktári munkavégzést. A software használatáról a Kapocs Könyvtári Csoport és a Magyar Nemzeti Tanács képzést szervezett a könyvtárosok részére, illetve folyamatos volt a szakmai segítségnyújtás a fejlesztő cég, valamint a topolyai Juhász Erzsébet Könyvtár részéről. A könyvtári feldolgozási munkába 2021-ben sikerült két gyakornokot bevonnia az Intézetnek együttműködésben az újvidéki **Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékkal**, a Tanszék hallgatói közül. Az ő munkájuk által nem csak az új szerzemények katalogizálása folyt folyamatosan, de visszamenőlegesen is haladt a feldolgozás. A Könyvtár katalógusa 2021-ben 1788 tétellel gyarapodott. Az Intézet könyvtára a népzenei archívum szakmai kapcsolatai révén egy nagyértékű hagyatékhoz jutott: **Paksa Katalin** népzenekutató könyvtárához, a könyvek listája 896 tételt tartalmaz, a hanglemezeké 157 feketelemez.

Az Intézet állományába kerültek Varga Zoltán kéziratái és megfogalmazódott egy kéziratgyűjtemény kialakításának terve, mely a klasszikusok és jeles kortárs vajdasági magyar írók, költők műveinek kéziratait tartalmazhatná, és természetesen nyitott volna a kutatók előtt.

Az újvidéki Ninamedia Társaság szolgáltatását igénybe véve napi rendszerességgel dokumentáljuk a szerb nyelvű sajtóban és általában a médiában a **vajdasági magyarsággal kapcsolatban megjelenő híryananyagot**. A vajdasági magyar és az országos szerb *Médiafigyelővel* 2021 elejétől 1680 szerb nyelvű cikk, valamint 119 videofelvétel került – megfelelő dokumentálás után – feltöltésre az intézet weboldalára. A *Sajtótükörben*, amely az intézeti munkával kapcsolatos sajtóvisszhangot gyűjti össze, 2021-ben 121 cikket dolgoztunk fel.

Az Intézet külső raktárában (a valamikori zentai kaszárnya épülete – Zenta, Újvidéki út szám nélkül) folyamatosak voltak a raktározási munkálatok. A beérkező kiadványok, dokumentumok raktározását végeztük, illetve az állomány rendezése is folyamatosan történik. A raktárban ügyeletet biztosítunk.

Digitalizálási program

Intézetünk egyik fő feladata a digitalizálás és archiválás. Folytatódik az Intézetben már archivált anyagok metaadatolása, valamint az archívumban található adatok nyilvántartásának átszervezése, a katalógusrendszer kidolgozása a digitális könyvtár, médiatár, fotó-, hang- és mozgóképarchívum területén, valamint ezek integrálása a már meglévő rendszerekbe.

2021-ben TIF-, PDF-, JPG- és Word-formátumban összesen 267 981 oldalnyi szöveg és képanyag digitalizálását végeztük el.

A 2020-as évben a Vajdasági Magyar Művelődési Intézetben befejeződött a Magyar Szó napilap digitalizálása, mellyel egy több éves munkafolyamat zárult le, így a 2021-es évben a *Hét Nap* című hetilap

digitalizálása és feldolgozása kezdődött meg (szkennelés, utómunkák, kétrétegű pdf formátum készítése): *7 Nap*. 1950–51; 1956–57; 1978–2021 évek (136 273 oldal); *7 Nap melléklet*. 1975–1984 évek (10 426 oldal); *Szabad Hét Nap*. 1994–2001 évek (21 460 oldal); *Új 7 Nap*. 1993–1995 évek (3294 oldal). Valamint a következő periodikák szkennelése és utómunkálatai történtek meg: *Délbácska* napilap. 1920–1929 évek (14 780); *Reggeli Újság* napilap. 1929–1932 évek (12 780 oldal); *Képes Ifjúság*. 1970–1980 évek (17 266 oldal); *Tordai Újság*. 1998–2020 évek (2344 oldal)

Drámatár 155 db. digitalizált színdarabbal bővült (10 788 oldal).

Plakátok: Az Újvidéki Színház előadásaihoz készült plakátok (193 db)

További szkennelt könyvek és dokumentumok (38 574 oldal) Ádám István: *Virágfakadás*. Temerin, 2009; Ádám István: *Játék pirosban, fehérben, feketeiben*. Temerin, 2010; Fenyvesi Ottó: *A káosz angyala*. Chicago, Budapest, 1993; Jódal Kálmán: *Agressiva*. Újvidék, 2010; Varsányi József: *Magyar nyelvi kidolgozott érettségi témák*. Budapest, 2016; Szerk.Papp Ágnes, Sebők Melinda, Török Lajos: *Kötelezők emelt szinten Ballasitól Borbély Szilárdig*. Budapest, 2019; Bordás Győző: *Az Úr órája*. Újvidék, 2008; Tóth Lívia: *Köszönöm, jól!* Újvidék, 2000; Jódal Rózsa: *Stigma*. Újvidék, 2005; Vigh Rudolf: *Visszaverődés*. Újvidék, 2001; Vigh Rudolf: *Öröknaptár*. Újvidék, 2013; Németh Ferenc: *A torontáli szőnyeg*. Újvidék, 1993; Virág Gábor: *A kishegyési iparosság története*. Újvidék, 2008; Terék Anna: *Halott nők*. Újvidék, 2017; Terék Anna: *Vajdasági lakodalom*. Újvidék, 2016; Terék Anna: *Duna utca*. Újvidék, 2011; Sinkovits Péter: *Verkli*. Újvidék, 2018; Losoncz Márk: *Vakító gépezetek*. Újvidék, 2013; Majoros Sándor: *A visszhangkísérlet*. Újvidék, 1989; Sinkovits Péter: *A hologram hintóján*. Zenta, 2019; Terék Anna: *Mosolyzakadás*. Muzsla, 2007; Virág Gábor: *A Flórián-rend vitézei*. Újvidék, 2014; Németh Ferenc: *Arany, Jókai és Petőfi kultusza a Vajdaságban*. Szabadka, 2014; Németh Ferenc: *Írók és kötődések*. Szabadka, 2016; Németh Ferenc: *Elfelejtett arcok, történetek, események*. Szabadka, 2015; Virág Gábor: *Kishegyes iskola története*. Újvidék, 2009; Virág Gábor: *A feketicsi református iskola története*. Újvidék, 2005; Tóbiás Krisztián: *A Wilkinson penge*. Zenta, 2017; Tóbiás Krisztián: *Tűliratok*. Zenta, 2012; Tóbiás Krisztián: *Vasjani*. Zenta, 2008; Tóbiás Krisztián: *Ver/sec*. Zenta, 2006; Juhász Erzsébet: *Műkedvelők*. Újvidék, 1985; Mészáros Zoltán: *Úton a csók felé*. Újvidék, 2002; Szögi Csaba: *Drót*. Zenta, 2004; Szögi Csaba: *Rakjatok be a gumiszobába!* Zenta, 2014; Szögi Csaba: *Utolsó éjszakánk Velencében*. Zenta, 2012; Szögi Csaba: *Mint ami lent van*. Zenta, 2009; Szögi Csaba: *Korai orgazmus*. Zenta, 2008; Szabó Palócz Attila: *Köd*. Zenta, 2011; Szabó Palócz Attila: *Kenotáfa*. Eszák, 2013; Szabó Palócz Attila: *A meztelen Télapó*. Zenta, 1995; ifj. Szloboda Tibor: *A*. Zenta, 1995; Szabó Palócz Attila: *Békegyakorlatok*. Budapest, 2013; Szabó Palócz Attila: *Shakespeare-i vizeken*. Budapest; Szabó Palócz Attila: *A legvidámabb tárhely*. Budapest, 2013; Szabó Palócz Attila: *Fityisz*. Újvidék, 1996; T. Bereczki Ibolya: *Útmutató a népi táplálkozási kultúra gyűjtéséhez*. Szolnok, 1995; Szabó Palócz Attila: *Tanácsztalan kölykök*. Budapest, 2014; Szabó Palócz Attila: *Visszapörgetés*. Szabadka, 2013; Szabó Palócz Attila: *Falanszter*. Újvidék, 2004; Lovra Éva: *Szabadka urbanizmusa és építésze a második világháború után (1945–1975)*. Újvidék, 2014; Kovács Jolánka: *Jajistenem*. Muzsla, 2013; Szügyi Zoltán: *Énekünk éneke – A gondnok verseskönyve*. Budapest, 1995; Teleki Júlia: *Göröngyös utakon*. Óbecse, 2014; Fazekas Mihály: *Karcag népi táplálkozása*. Debrecen, 1994; Káich Katalin: *Jelenbe áthajló múlt*. Szabadka, 2017; Káich Katalin: *Írások a lélek útjairól*. Újvidék, 2003; Valkay Zoltán: *Zenta építésze*. Újvidék, Zenta, 2002; Káich Katalin: *Bács-Bodrog vármegye történelmi társulata (1883–1918)*. Újvidék, 1980; Káich Katalin: *Szabad líceumok Bácskában és Bánátban*. Újvidék, 1980; Káich Katalin: *Egy fejezet a magyar–szerbhorvát irodalmi és kulturális kapcsolatok történetéből*. Újvidék, 1975; Szabó Palócz Attila: *Varratszedés*. Ungvár-Budapest, 2018; Csányi Erzsébet: *A VMTDK tíz éve*. Újvidék, 2011; Németh Ferenc: *Úri világ Torontálban*. Újvidék, 2003; Németh Ferenc: *A Fülep család Becskereken*. Újvidék, 1997; Bozóki Antal: *A háborús bűnösség terhe – Eltörölték, megszüntették?* Budapest, 2017; Bozóki Antal: *A délvideki/vajdasági magyarok helyzete és jogai (Árnyék) jelentés 2017*. Újvidék, 2017; Csányi Erzsébet: *A regény öntudata*. Újvidék,

1996; Csányi Erzsébet: *Szövegvilágok : a fikció fölénye*. Újvidék, 1992; ing. Ekszerovits Szög-Balaton Bolí: *Utazásaim – Brother Bolí levelei*. Újvidék, 2016; Szabó Palócz Attila: *Trium(f)virátus*. Újvidék, 1998; Mihályi Czobor: *Angyalok rozettája*. Zenta, 2014; Vajdasági Magyar Helytörténeti Társaság: *Évkönyv 1.. Bajmok*, 2010; Vajdasági Magyar Helytörténeti Társaság: *Évkönyv 2.. Bajmok*, 2011; Vázsonyi Csilla: *A magyarkanizsai Népkert és Vígadó*. Újvidék, 2017; Borsos György, Dobos János, Jelovac Mária, Konc Albert, Papp György: *Horgoš – Horgos 1772–1978*. Szabadka, 1978; Molnár Zoltán – Szabó Palócz Attila: *Úgy és némiképp*. Újvidék, 1996; Szerk. Kalapis Zoltán: *Magyarok Jugoszláviában – A Vajdasági Magyarok Demokratikus Közösségének évkönyve*. Újvidék, 1990; Szeli István: *Így hozta a történelem....* Újvidék, 1988; Papp László: *A HETEDIK – A bácskossuthfalvi Kossuth-szobor rejtélyes története*. Bácskossuthfalva, 2017; Papp László: *Méhek szorgalmával*. Bácskossuthfalva, 2012; Papp László: *Szenvedélyünk a vadászat*. Bácskossuthfalva, 2009; Molnár Tibor: *Budapesti tudósítónk jelenti....* Újvidék, 2006; Molnár Tibor: *A zentai Városparancsnokság válogatott iratai 1944–1945*. Szeged–Zenta, 2011; Szerk. Molnár Tibor: *Fejezetek a titói Jugoszlávia korai korszakából*. Zenta, 2016; Papp László: *Ép testben ép lélek*. Bácskossuthfalva, 2015; Szerk. Mojzes Antal: *Mementó, Bajmok*. Szabadka, 2004; Baranyi István–Molnár Tibor: *Mohol 1944/45. Moholon*, 2018; Molnár Tibor: *Óbecse, Péterréve és Bácsföldvár első világháborús (1914–1918) katonai áldozatai*. Zenta, 2010; Molnár Tibor: *Kanizsai Község I.világháborús hősi halottai*. Tóthfalu, 2003; Bányai János: *Álarc felett a nyári nap*, Újvidék, 1961; Bányai János: *Súrlódás*. Újvidék, 1968; Bányai János: *Talán így*. Újvidék, 1995; Bányai János: *A védett vesztes*. Újvidék, 2006; Bányai János: *Költ(ő)k, könyv(ek), vers(ek)*. Újvidék, 2010; Bányai János: *Kisebbségi magyaróra*. Újvidék, 1996; Bányai János: *Író(k), könyv(ek), prózá(k) L–ZS*. Újvidék, 2015; Bányai János: *Író(k),könyv (ek),prózá(k) A - K*. Újvidék, 2014; Bányai János: *A felfedező*. Újvidék, 2009; Bányai János: *Egyre kevesebb talán*. Újvidék, 2003; Bányai János: *Hagyománytörés*. Újvidék, 1998; Radó Imre: *A riport*. Szabadka, 1918; Havas Károly: *Stiriában Ajk faluban mi történt*. Szabadka; Havas Károly: *A cárok uralma – A cárok pusztulása*. Szabadka, 1936; Kázmér Ernő: *Idegen portré*. Békéscsaba, 1917; Huszár Sándor: *Itt a lelkem*. Zombor, 1970; Vékony Náci: *Aktuális színfoltok*. Petrovgrad; Tóth Bagi István: *Valamit tenni kell*, 1937; Boschan Sándor: *Az árnyak*. Zenta, 1929; Szabó István: *Egy legionista naplója*. Újvidék; Szabó István: *Eszlendő a francia idegenlégióban*. Újvidék; Arányi Jenő: *Ilyenket álmodunk*. Szabadka, 1923; Blazsek Ferenc: *Panoptikum*. Újvidék; Borsodi Lajos: *Házibál*. Nagybecskerek, 1923; Borsodi Lajos: *Kirakat*. Nagybecskerek, 1921; Milkó Izidor: *Gesztenyefám*. Újvidék, 1966; Milkó Izidor: *Harun al Rasid*. Újvidék, 1966; Milkó Izidor: *Spekuláné és társai*. Szabadka, 1924; Milkó Izidor: *A miniszter barátja*. Szabadka, 1924; Bisztray Gyula – Csuka Zoltán: *Szenteleky Kornél irodalmi levelei*. Zombor – Budapest, 1943; Csányi Endre: *Baudelaire élete és költészete*. Szabadka, 1928; Boschan Sándor: *Örök álmok*. Zenta, 1933; Milkó Izidor: *Írók és könyvek*. Szabadka, 1924; Milkó Izidor: *Úri emberek*. Budapest, Milkó Izidor: *Baedeker írásaiból*. Szabadka, 1924; Milkó Izidor: *Asszonyok*. Szabadka, 1924; Milkó Izidor: *Ketten*. Szabadka, 1924; Kallós Zoltán és Martin György: *Tegnap a Gyimesben jártam*. Budapest, 1989; Fenyvesi Ferenc: *Mégegyszer elmondom*. Szabadka, 1938; Farkas Geiza: *A fejnélküli ember*. Szabadka; Szenteleky Kornél: *Úgy fáj az élet...* Újvidék; Tomán László: *Szenteleky Kornél – Kornel Senteleki*. Újvidék, 1976; Szenteleky Kornél: *Szinek és szenvedések*. Szabadka, 1923; Szántó Róbert: *Aszmódi diadala*. Szabadka, 1925; Szántó Róbert: *A viaskodó tavasz*. Szabadka, 1923; Szántó Róbert: *A proféta szerelme*. Novi Vrbas, 1926; Schwalb Miklós: *Fiú a konyhából*. Szabadka, 1934; Szenteleky Kornél: *Holnap – holnapután* Újvidék; Szenteleky Kornél: *Útitársznya*. Újvidék; Szenteleky Kornél: *Krónikák*. Újvidék; Szenteleky Kornél: *Gesztenyevirágzás*. Újvidék, 1963; Szenteleky Kornél: *Isola Bella*. Kolozsvár, 1931; Garay Béla: *A színjátszás művészete*. Újvidék, 1950; Garay Béla: *Színjátzók kézikönyve*. Noviszád, 1950; Garay Béla: *Az ekhósszekértől a forgószinpadig*. Újvidék, 1953; Káich Katalin: *A zombori magyar színművészet története és repertórium 1825–1918*. Újvidék, 1975; Káich Katalin: *A nagybecskereki magyar színjátszás története és repertórium (1832–1918) II*. Újvidék, 2003; Káich Katalin: *A nagybecskereki magyar színjátszás története és repertórium (1832–1918) I*. Újvidék, 2002; Bori Imre: *Fridolin és testvérei*. Újvidék, 1976;

Bori Imre: *Bori Imre huszonöt tanulmánya*. Újvidék, 1984; Bori Imre: *A magyar irodalom modern irányai I.* Újvidék, 1985; Bori Imre: *A magyar irodalom modern irányai II.* Újvidék, 1985; Bori Imre: *Prózatörténeti tanulmányok*. Újvidék – Budapest, 1993; Illés Sándor: *Az utolsó napok*. Budapest, 1982; Jódal Rózsa: *Gömblakók*. Újvidék, 1988; Ladik Katalin: *Bludna metla*. Újvidék, 1984; Ladik Katalin: *Parázna söprű*. Újvidék, 1984; Móricz Rózsa: *Itt születtem....* Szabadka, 1997; P. Nagy István: *Kör-alagút*. Újvidék, 1989; Herceg János: *Összegyűjtött esszék, tanulmányok / I.kötet*. Beograd, 1999; Herceg János: *Összegyűjtött esszék, tanulmányok / II.kötet*. Beograd, 2001; Herceg János: *Összegyűjtött esszék, tanulmányok / III.kötet*. Beograd, 2003; Börcsök Erzsébet: *Vándor a Nisavánál*. Petrovgrad, 1936; Börcsök Erzsébet: *A végtelen fal*. Noviszád; Börcsök Erzsébet: *Sári*. Újvidék, 1971; Börcsök Erzsébet: *Emberek a Karas mellől*. Novi Sad, 1963; Kónya Sándor: *Nézzünk az égre!* Újvidék, 2014; Vesna Krčmar: *Od snova do ostvarenja – Az álmoktól a megvalósulásig Vitkayné Kovács Vera ének-művészete*. Újvidék, 2017; Domonkos István: *Önarckép novellával*. Újvidék, 1986; Domonkos István: *Tessék engem megdicsérni*. Újvidék, 1976; Szögi Csaba, Illés Eszter, Gruik Zsuzsa: *Ünnepnapok a ligetben, avagy JÁTÉKOK tíz éven át*. Újvidék, 2011; Desovár Ernő: *A Magyar táncművészet évszázadai-szöveggyűjtemény 2.kiadás*. Budapest; Margita Debeljak és Milica Ilijin: *Mađarske narodne igre iz Vojvodine*. Novi Sad, 1953; Martin György: *Magyar táncművészet és táncdialektusok*. Budapest; Szögi Csaba: *Drót*. Budapest, 2017.

Egyéb dokumentumok: A nagybecskereki Emmanuel Kamarakórus krónikája 1997–2017; Historia domus Parochiae Torda 1799–1979; A szabadkai Népkör naplója 1945–1950

Fotóanyagok szkennelése, utómunkálatai: **Németh Mátyás** üvegnegatív gyűjteménye (418 db)

Hanganyagok. **Penavin Olga** orsós hangszalagokon rögzített néprajzi gyűjtésének feldolgozása: mesénként szétvágása és adatolása (így kereshetővé válik az adatbázis, keresni tudunk az egyes mesékre típusok szerint). A hácskai gyűjtésből 925 perc készült el.

A **vajdasági magyar kőszínházak archívumának digitalizálása** egy olyan mindent átfogó archívum kiépítése, melyben mind az öt hivatásos színház – az Újvidéki Színház, a Szabadkai Népszínház, a Kosztolányi Dezső Színház, a Zentai Magyar Kamaraszínház és a Szabadkai Gyermekszínház eddigi és folyamatban lévő előadásainak archív videó-felvételeit, fotóit, plakátjait és a színészek, rendezők kézjegyeivel ellátott szöveggönyveit képezi. 2021-ben az Újvidéki Színház 193 plakátjának digitalizálását végeztük el.

A néphagyományhoz kötődő hagyatékok feldolgozása, digitalizálása, archívumok építése

A népzenei hagyatékok feldolgozása. A népzene archívuma magában foglalja a jelentősebb vajdasági gyűjtők hangfelvételeit az 1950-es évektől. Intézetünk szakmai együttműködése folyamatos a budapesti MTA BTK ZTI és a Hagyományok Háza, az újvidéki székhelyű Vajdasági Rádió és Televízió e területet felkaroló osztályaival, valamint a helyi amatőr gyűjtőkkel. 2021-ben tovább folytatódott a magnókazettás archívum szétvágása és adatolása, a digitalizált több mint 600 órányi hangfelvétel fele egységekre, általában népdalokra van szétvágva és táblázatos formában jegyzőkönyvezve. A kistájak, gyűjtőhelyek pedig külön adatbázisban vezetve egy külső tárolóegységen. A szétvágott magnókazettás archívum jelenleg több mint 8000 tétel, mintegy 250 órányi anyag, amit válogatva teszünk közzé a Vajdasági Magyar Digitális Adattár internetes felületén (vamadia.rs)

A folklórizmus archívuma. Intézetünkben jelenleg az egész vajdasági magyarságot megmozgató rendezvények közül a Durindónak és a Gyöngyösbokrétának, a Kálmány Lajos Népmesemondó Versenynek, a Dél-bánati Betlehemes Játékok és Karácsonyi Szokások Találkozójának, valamint az általános iskolások Szólj, síp, szólj! népzenei vetélkedőjének archiválása folyik. Szándékunkban áll ezt a

munkát kiterjeszteni további folklóresemények (a Kőketánc, az Aranycitera, a Szilasi-napok, a Gazdag Ág, a vőfélytalálkozók, illetve a vajdaság területén szervezett kézműves-tanfolyamok, -műhelyek, a hagyományápoló csoportok tevékenysége stb.) archiválására is. Mindezeknek a rendezvényeknek és tevékenységeknek a dokumentálására egy önálló archívumot hoztunk létre, amely fényképeket, hanganyagokat és videofelvételeket tartalmaz. Az archívumon belül igyekszünk elkülöníteni a vajdasági népi kultúra nagy egyéniségeinek a dokumentumtárát, ahol a vajdasági folklórizmus jeles, mindenekelőtt a Népművészet Mestere címmel rendelkező személyiségeinek az adatait rögzítjük. Folyamatban van Penavin Olga népmesegyűjtése bácskai anyagának adatolása és adatbázis készítése. A népzenei rendezvények hanganyagával (XLIV. Durindó és LVII. Gyöngyösbokréta Törökbecsén), népdalkörvezetők és népzenei együttesvezetők képzése videofelvételeivel, elméleti előadásokkal gazdagodott az archívum népzenei része 2021-ben, illetve a Vajdasági Televízió Archívumában tett látogatáskor néhány archív néprajzi, népzenei felvétel került be 2021 februárjában.

Néptáncár. Szeptember végével megindult a kapcsolatfelvétel – és a közös munkára való törekvés – a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézet néptánc osztálya és a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet között. Ezen kapcsolat létrejöttének fő célja, hogy az eddig méltatlanul elhanyagolt – az 1960-as és 1970-es évek folyamán, Vajdaság területén filmre rögzített –, egykori tradicionális táncélelet megőrkítő hiteles vajdasági táncfilmzések-táncgyűjtések olyan helyi intézmény keretein belül kerüljenek feldolgozásra – megfelelő szakmai koordinálással –, amely minden szempontot figyelembe véve a legalkalmasabb ezen anyagok birtoklására, annak feldolgozására és terjesztésére. A folyamatban lévő tárgyalások és egyeztetések nyomán, már megkezdődött az említett filmek folyamatainak meghatározása, azok elemzése, pontos adatolása, és azok digitális adatbázisban való feldolgozása, mely egy későbbi archívum kiépítéséhez vezethet. Mindezek mellett – jövőbe mutatóan – az anyaggyűjtés is megkezdődött egy olyan kiadvány elkészítéséhez, amely a korábban megjelent vajdasági hagyományos táncéleltre vonatkozó szakdolgozatokat, tanulmányokat és más publikációkat tartalmazza – mely hosszútávon egy regionális monográfia létrejöttéhez elengedhetetlen információkkal szolgálhat számunkra. Főkoordinátor és projektfelelős Resócki Roland.

Digitális tartalomszolgáltatás

A 2017-es évben kezdődött meg az adattar.vmmi.org megújítása, illetve a vamadia.rs fejlesztése, amelynek publikus felülete 2019-től elérhető az interneten, az internetes platform fejlesztése folyamatos, ahogyan a tartalom feltöltése és az adatolás is. A 2020-as évben jelentős fejlesztések valósultak meg, így létrejött a Fotótár és a Hangtár. A 2021-es évben új tartalomtípus fejlesztésére nem került sor, a meglévő felület további fejlesztése folyt, ezek közül legjelentősebb a kereső, majd a többszavas kereső fejlesztése. A vamadia szeretné egy helyen összegyűjteni a vajdasági magyarság digitalizált szellemi örökségét és a kortárs kultúra digitálisan elérhető tartalmait minden tartalomtípusban, a lehető legszélesebb körben, feldolgozva saját gyűjteményét, a magángyűjtők által felajánlott kulturális javakat, illetve együttműködési megállapodásokra alapozva intézményeink, közgyűjteményeink, helytörténeti gyűjtemények, egyesületeink anyagait, gyűjteményeit. Továbbá törekszik arra, hogy az alkotóművészek, szak- és szépiírók, gyűjtők, tudományos kutatók, helytörténészek munkásságát minél teljesebb körben feldolgozza. A vamadia.rs minden tartalma ingyenesen hozzáférhető a felhasználók számára.

A **Vajdasági Magyar Digitális Adattár** a 2021-es évben folyamatosan bővült, az Intézet által digitalizált periodikák felkerültek a Periodikatárba, ezek metaadatolása megtörtént.

Hangtár. 2021-ben tovább folytatódott a magnókazettás archívum szétválgása és adatolása, a bedigitalizált több mint 600 órányi hangfelvétel fele egységekre, általában népdalokra szétválgva és excell táblázatban jegyzőkönyvezve. A kistájak, gyűjtőhelyek pedig külön adatbázisban vezetve egy külső táro-

lőegységen. A szétvágott magnókazettás archívum jelenleg több mint 8000 tétet, mintegy 250 órányi anyag, amelyek külső felhasználásra alkalmasak feltöltésre kerülnek a vamadia.rs oldalra.

Kiadványtár. Összesen: 4438 adatolt mű, ebből csak bibliográfiai adatokkal (a könyv PDF-es változata nélkül): 3639. PDF-változatban olvasható: 799 mű. A teljesség igénye nélkül a Kiadványtárba feltöltésre került Kurcz Ádám István, Szögi Csaba, Varga Zoltán, Kónya Sándor, Börzsök Erzsébet, Domonkos István több könyve is. Domonkos István műveinek online elérhetőségét a Vamadia felületén különösen jelentős eredménynek tartom. A feltöltött kiadványokat – visszamenőleg is, nem csak a 2021-ben feltöltötteket – metaadatokkal láttuk el, olyan információkkal, amelyek alapján a felhasználók más online keresőkben (vagy könyvtárakban) könnyen megtalálhatják a keresett kiadványt. Számos olyan szerző művével gyarapodott a Kiadványtár, akik 1951 előtt hunytak el (így a szerzői jogok esetükben megszűntek).

Periodikatár. Összesen: 27 időszak kiadvány 33901 lapszáma. *7 Nap* (feltöltve: 1946–2021, lapszám: 3649), *A Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság Hivatalos Lapja* (feltöltve: 1971–1991, lapszám: 1457), *A Szerb Szocialista Köztársaság Hivatalos Közlönye* (feltöltve: 1969–1986, 135 lapszám), *Bácskai Hírlap* (feltöltve: 1897–1899, 134 lapszám), *Hétfői Magyar Szó* (feltöltve: 1960–1962, 101 lapszám), *Híd* (feltöltve: 1934–2020, 842 lapszám), *Hungarológiai Intézet Tudományos Közleményei* (feltöltve: 1969–1975, 20 lapszám), *Hungarológiai Közlemények* (feltöltve: 1976–2020, 143 lapszám), *Kalangya* (feltöltve: 1932–1944, 117 lapszám), *Képes Ifjúság* (feltöltve: 1966–1969, 130 lapszám), *Létünk* (feltöltve: 1971–2010, 146 lapszám), *Magyar Szó* (feltöltve: 1945–2004, 19417 lapszám), a munka folyamatban, *Sikoly* (feltöltve: 2009–2016), *Szabad Vajdaság* (feltöltve: 1944–1945, 212 lapszám), *Tanulmányok* (feltöltve: 1969–2014, 46 lapszám), *Temerini Újság* (feltöltve: 1928–1944, 155 lapszám), *Tordai Újság*, *Új Hétnap*, *Új Kanizsai Újság*, *Új Szimposion* (feltöltve: 1965–1992, 227 lapszám), *Üzenet* (feltöltve: 1971–2005, 256 lapszám), *Vajdaság Szocialista Autonóm Tartomány Hivatalos Lapja* (feltöltés folyamatban: 1969–), *Araacs* link a folyóirat online archívumához. A periodikatárban megtalálható folyóiratokat az adminisztrátorok látják el kiegészítő adatokkal (tartalomjegyzék, munkatársak, oldalszám, mellékletek). A digitalizálók és az adminisztrátorok együttes munkájának eredménye a Periodikatárban megtalálható 27 folyóirat.

Fotótár: összesen 49 727 tétel. Gyarapodás: 1330 új fotó. A Martonosi Digitális Fotóarchívum feltöltése és adatolása révén 2021-ben 718 fotó került fel ebbe a gyűjteménybe. A Zentai Városi Múzeum fotótárának feltöltése és adatolása révén 2021-ben 612 fotó került fel ebbe a gyűjteménybe. A Dormán-gyűjteményben 5553 fotót adatolása készült el. 2021-ben elindult a nyílt fotófeltöltő felület fejlesztése

Délvidéki arcképcsarnok. A Délvidéki arcképcsarnok jelenleg 726 személy nyilvános adatlapját tartalmazza. 2020 végén ez a szám 230 volt.

Anyországi, Kárpát-medencei és európai kötődések

A Kárpát-medencei **Kulturális Fórumot** 2021-ben online tartottuk meg, ahol a következő intézmények képviselői tartottak előadást: Magyar Állam Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárság, Magyar Nemzeti Tanács, Magyarság Háza, NMI Művelődési Intézet, Hagyományok Háza. A fórum egyúttal lehetőséget nyújtott a Kárpát-medencei magyar kulturális ernyőszervezetek és intézetek beszámolóira.

Öt határon át vetélkedő. A 2019-es *Négy határon át* elnevezésű interaktív, honismereti, többfordulós verseny folytatása, amely a külhoni értékek megismertetését és az értéktárak bővítését tűzte ki feladatául. A Kárpát-medencei Kerekasztal alapítói, a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet, a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, a Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet Lendva, az Erdélyi

Magyar Közművelődésügyi Egyesület, a NMI Művelődési Intézet és az által meghirdetett verseny célja az volt, hogy közelebb hozza a fiatalokhoz a határon túli értékeket, emlékhelyeket, személyiségeket. A 2020/2021-es tanévben a központi téma a helyi legendák, anekdoták voltak. A feladatsor kreatív részét Virág Kiss Anita és Stampah Miha dolgozták ki. A szakmai feladatsort, úgy, mint a mondák és a szakirodalom összeállítását a régiós szakértők, Vajdaságban Fehér Viktor, Raffai Judit állították össze. A többfordulós versenyt a vírushelyzet miatt teljes egészében online formában alakítottuk ki. Erre a célra egy teljesen új felület jött létre, amely nem használ sablonokat és előre elkészített táblákat, kizárólag önálló programozáson alapul, ez a karpatmedencei-vetelkedo.hu elnevezésű oldal. Az oldalon tudtak a diákok bejelentkezni, regisztrálni, feltölteni a feladatmegoldásokat – hanganyagokat, videókat, esszéket és a kreatív és komplex megoldásokat. Az oldalon tudták elkészíteni a kvízt, megoldás-kiválasztós és egyéb feladattípusokat. A vetélkedőn az általános iskolák felsős tagozatai vehettek részt, egyénileg. Vajdaságból 54 jelentkező vesz részt a versenyen, amely 2021-ben zárult. A vetélkedő különdíjai: tabletek és könyvcsomagok, fődíja egy Apple Macbook. Az Öt határon át vetélkedő megvalósítását a Magyar Kormány Miniszterelnöksége Nemzetpolitikai Államtitkársága Nemzeti összetartozás éve program támogatásának köszönhetjük. A vetélkedő előkészítése 2020 áprilisában kezdődött, amelyben minden határon túli intézetből egy kolléga vett részt. Májusban megkezdődött a honlap programozása. A vetélkedőt online indítottuk októberben. A vetélkedő honlapja képes arra, hogy automatizálja a vetélkedő egyes fordulóit, ám a régiós koordinátorok végig követik és segítik a diákok munkáját, hogy minél kisebb legyen a lemorzsolódás. A koordinátorok egyaránt tartják a kapcsolatot a régiós zsűritagokkal (régióként 3 zsűritag). A vetélkedő főkoordinátorát, aki a központi címről folyamatosan kíséri a fordulókat, állandó kommunikációval kíséri a zsűritagok munkáját, a programozók munkáját, illetve az intézetek észrevételeit, az Intézet biztosítja. A projekt a Szekeres László Alapítvány jóvoltából, az Összetartozás éve projektben valósulhatott meg.

Irodalmi karaván és Művészeti karaván, november, Szabadka–Zenta. Az Irodalmi karaván a határon túli magyar írócsoportok, irodalmi műhelyek felolvasóköriútjainak irodalmi rendezvénysorozatai, a Művészeti karaván a határon túli magyar képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások, valamint filmszakmai programok megszervezésére és lebonyolítására irányul. 2021-ben Romániából, Erdélyből érkeztek a Vajdaságba az Irodalmi karaván és a Művészeti karaván résztvevői: Karácsonyi Zsolt József Attila-díjas költő, műfordító, a *Helikon* irodalmi folyóirat főszerkesztője, az Erdélyi Magyar Írók Ligája (E-MIL) elnöke, Papp Attila Zsolt költő, újságíró, a *Helikon* szerkesztője, Mărcuțiu-Răcz Dóra a *Helikon* szerkesztője és Szentés Zágon képzőművész. Képeivel képviseltette magát a Művészeti karavánon Fülöp Lóránt fotóművész. A programok november 5-én zajlottak. Karácsonyi Zsolt és Papp Attila Zsolt a szabadkai Kosztolányi Dezső Tehetséggondozó Gimnáziumban tartott irodalomórát az intézmény végzős diákjai számára Patyerek Réka tanárnő közreműködésével. Zentán, az Alkotóházban *New York – Agyagfalva* címmel megnyílt Szentés Zágon és Fülöp Lóránt fotókiállítása Mărcuțiu-Răcz Dóra felvezető szavai után. A kiállítás képei – a tervek szerint – az Alkotóházbéli kiállítás után több vajdasági település kiállítótermeibe is eljutnak, és megtekinthetők lesznek. *A bolygó nevet talál* című beszélgetés során Papp Attila Zsolt költővel, szerkesztővel ismerkedhetett meg a zentai közönség. Beszélgetőpartnere Mészáros Anikó író volt. A *Függőleges bestiárium* című beszélgetés középpontjában Karácsonyi Zsolt költő és tevékenysége állt. A költővel, aki műfordító, irodalomszervező és szerkesztő is egyben, Sándor Zoltán író, újságíró beszélgetett. A programok a zEtna (memoriter) XVIII. Irodalmi Fesztiváljával párhuzamosan zajlottak.

A hálózatosodás, mint a közösségépítés és megtartás eszköze

- 1. Hagyományok Háza Hálózat – Vajdaság – Szakmai fejlesztés a néphagyománnyal foglalkozó közösségek körében**

Intézetünk stratégiai partnere a budapesti Hagyományok Háza és annak vajdasági hálózata, a **Hagyományok Háza Hálózat – Vajdaság** (HHH – Vajdaság). Szakmai partnerségünk eredményeképpen 2021-ben számos programot szerveztünk, melyekbe minden korosztályt be tudtunk kapcsolni.

A budapesti Hagyományok Háza (HH) a teljes Kárpát-medencében létrehozta a Hagyományok Háza Hálózatot. A HH 2021 végén leköszönő főigazgatójának, Kelemen Lászlónak víziója szerint a cél egy Kárpát-medencei szintű hálózat működtetése, mely újraegyesíti a népművészettel és néphagyománnyal foglalkozó szakmát. Intézetünk a HHH – Vajdaság háttérintézményeként a vajdasági hálózat munkáját segíti minden eszközével. 2021-ben a HHH – Vajdaság és Intézetünk a következő projekteket valósította meg:

Népzenei mesterkurzusok vonósok, citerások, énekesek és tamburások számára, 2021. január 15–16. A képzést a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet oszlopcsarnokában és a Zentai Alkotóházban tartottuk, célja az volt, hogy a vajdasági népdalokat egy-egy falun keresztül mutassuk be. A két-napos képzésen 70 vajdasági énekes, citerás, tamburás, vonós szólólista és vonós együttes vett részt, a fiatal korosztálytól az idős korosztályig. A hétfőn Völgyes falu népdalaiból kaphattak ízelítőt a résztvevők. Első nap Rontó Márta tanított muzslyai és zentai dalokat felnőtt énekeseknek, csoportvezetőknek a szabadkai Juhász zenekar kíséretében. Második nap a haladó citerásokat Flaman István, a tamburásokat Zombori Péter, a vonós zenészeket pedig Juhász Gyula, Polyák Dániel, Vas Endre valamint Dvorácskó Szabaszián oktatta. A képzésre Csókáról, Magyararkanizsáról, Adorjánról, Zentáról, Muzslyáról, Adáról, Moholról, Felsőhegyről, Horgosról, Temerinből, Hajdújárásról és Szabadkáról jöttek fiatalok. A képzés szüneteiben a résztvevőknek lehetőségük volt ismerkedni, együtt muzsikálni.

Viseletkészítők továbbképzése, 2021. március 26–27-én a Hagyományok Háza vajdasági hálózata a vajdasági Magyar Művelődési Intézettel karöltve négy alkalmas továbbképzés-sorozatot indított viseletkészítők számára. A továbbképzés-sorozat első alkalmának témája a parasztpolgári viseletek megújítása volt, Jász és Zenta környéki öltözetek bemutatásával. A képzés az online térben zajlott, kiváló, tartalmas, gazdagon illusztrált előadást tartott a jászvári parasztpolgári viseletekről Hortiné Dr. Bathó Edit, a jászberényi Jász Múzeum igazgatója, néprajzkutató, majd zárásig Tajti Erzsébet, a Hagyományok Háza szakoktatója moderálásával bemutakoztak a hallgatónak. Donkóné Birkás Tünde szakoktató beszélt a régi textíliák, természetes alapanyagú viseleti darabok állagmegóvásáról, tisztításáról és tárolásáról, valamint az innovatív, klímabarát textíliák tulajdonságairól, felhasználási lehetőségeiről. Gyakorlatként Tünde bemutatta a Roll-up hátizsák varrását újrahaznosított alapanyagból. Borbásné Budai Valéria szakoktató előadása a csipkék, szalagok, gyöngyök és egyéb kellékek a parasztpolgári viseleteknél való felhasználásáról szólt, gyakorlatként pedig egy csipkedíszítésű pénztárca készítését mutatta be. Tajti Erzsébet szakoktató rendhagyó tárlatvezetést tartott a jászvári *Nyugalomvágy. Hangulatok és ruhák a XIX. század közepéről* elnevezésű kiállításról, amely nem csak parasztpolgári viseleteket, hanem azok polgári előképeit is felvillantja. A gyakorlati foglalkozáson a fordítós kötény varrását próbálhatták ki a résztvevők. A képzés második szakasza *A tervezéstől a megvalósításig címet viselte* és 2021. június 18–19-án tartottuk Zentán, valamint egy részét 2021. június 30-án online. A képzésen összesen 17 fő vett részt, többnyire a 120 órás tanfolyam résztvevői, illetve néhány új érdeklődő is bekapcsolódott. A képzés pénteki napján került sor a dél-alföldi testhőálló elkészítésére, amelyhez sok hasznos segédletet, fotókat és szabásmintákat is kaptak a résztvevők. Szombaton tervezési-gyakorlattal folytatódott a program. A hallgatónak házi feladatként egy-egy kis fekete ruhát terveztek, majd az oktatók segítségével elkészítették hozzá a szabásrajzot, melynek alapján otthon elkészíthetik a darabot. A képzés elméleti, a *Kis fekete* pályázathoz szintén szorosan kapcsolódó részét június 30-án online formában tartottuk, amikor a résztvevők meghallgathatták Molnár Madarász Melinda „Meyke” divattervező előadását a témában, valamint Tajti Erzsébet bemutatta a pályázat inspirációs anyagát, a 70 éves Magyar Állami Népi Együttes jelmeztárának válo-

gatott darabjait. A harmadik találkozót 2021. augusztus 21–22-én tartottuk 9 fő részvételével, a képzés egyik része az előző alkalommal megkezdett munkák bemutatásából és megbeszéléséből állt, melyeket az V. Szent Mihály-napi Táncháztalálkozón és Sokadalmon divatbemutató és kiállítás formájában a nagyközönség is láthatott. A képzés további részében a hallgatók férfiinget készítettek, valamint előadást hallgattak meg a képfestő mesterségről. A továbbképzés-sorozata negyedik, egyben utolsó állomása 2021. október 8-án Szabadkán a Vajdasági Magyar Folklorközpont viseletgyűjteményének megtekintésével indult, majd Zentán folytatódott előadással, vetítéssel a főkötőkről, másnap a résztvevők gyakorlati foglalkozáson vettek részt, melynek témája a kalocsa környéki fejdíszek és a jász főkötő volt, ezúttal is Tajti Erzsébet, Donkóné Birkás Tünde és Borbásné Budai Valéria szakoktatók segítették egész éven át a vajdasági viseletkészítők munkáját.

Varázskosár – Bemutatók és interaktív foglalkozások óvodásoknak. 2021. március–december összesen 27 alkalommal a következő településeken: Óbecse, Zenta, Magyarcsernye, Magyarittabé, Péterréve. A bemutatók, foglalkozások során vajdasági néptáncoktatók, szakemberek, népzeneészek látogatnak el óvodákba, interaktív foglalkozásokat tartani, ill. óvodások látogatnak el helyi magyar egyesületek épületébe foglalkozásokon részt venni. Ezek a foglalkozások alakalmával előre kidolgozott program szerint havi lebontásban különböző témákat dolgozunk fel, melyekben helyet kapnak a népi játékok, mondókák, népdalok, kézműves mesterségek, hangszeres foglalkozások, hangszerbemutatók, néptánc mozdulatok. Az interaktív foglalkozások során a gyerekek részt vesznek a magyar népi játékok megtanulásában, éneklésében, kézművességben, és ezáltal magukénak érzik a kultúrájukat. Emellett tanulnak a magyarok szokásairól, történelmükről, és használni is tudják szórakozásképpen, a játékokat, dalokat, elkészített tárgyakat. A foglalkozásokat a FORRÁS Magyar Népművészeti és Kulturális Oktató Központ szakemberei állították össze és tartották meg Cseszák Korsik Anikó néptáncoktató és óvónő vezetésével, egyéni népzeneészekkel, ill. alkalomadtán zenekarral együtt. A *Tavaszi, húsvéti ünnepsink* című foglalkozást 6 óvoda csoporthoz vittük el, Magyarcsernyére, Óbecsére az alsóvárosi óvoda 4 csoportjához, illetve Zentára így a foglalkozásokon körülbelül 200 gyerek vett részt. Húsvéthoz és a tavasz érkezéséhez kötődő játékokat, mondókákat szokásokat játszottak a gyerekek, dalokat énekeltek és hallhattak, vonós hangszer (hegedű), hangszerbemutatót láthattak, húsvéti díszet készíthettek. A *Szent Iváni tüzeskedés* című foglalkozás is 6 óvoda csoporthoz jutott el, Magyarcsernyére, Magyarittabére és Óbecsére 4 csoporthoz, így a foglalkozásokon körülbelül 100 gyerek vett részt. Tüzes játékokat, favágáshoz kötődő játékokat, mondókákat játszottak a gyerekek, dalokat énekeltek. Az *almaszüret* című foglalkozást 5 óvoda csoporthoz vittük el, Péterrévére és Óbecsére a gyermekhét apropóján, így a foglalkozásokon körülbelül 100 gyerek vett részt. Gyümölcsös játékokat, szüreti dalokat, mondókákat játszottak a gyerekek, valamint hangszerbemutatót hallhattak és táncolhattak is egy rövidet. A *Menjünk Kóringyálni!* című foglalkozást 10 óvoda csoporthoz vittük el Óbecsén. Az interaktív foglalkozás tartalmában körüljárja az adventi ünnepkör szokásait Miklós napja, Luca-nap, Betlehemezés, kóringyálás, nagykarácsony, kiskarácsony. A foglalkozás közben a gyerekek magyar népi játékokkal, népdalokkal, mondókákkal ismerkednek, szokásokat játszanak, beleélik magukat az adventi hangulatba, hangszerbemutatót hallhatnak és néptáncolnak.

Hogy is volt?! – Bemutatók és néptáncos foglalkozások iskolásoknak. 2021. februárjától szeptemberéig 6 alkalommal tartottuk meg a *Hogy is volt?!* tematikus napot, amellyel az ünnepi szokásainkat ismertettük az iskolásokkal, valamint néptáncos foglalkozást tartottunk. Tavasszal farsangolás, Szent György-napi kihajtás, ősszel szüreti bál, és Szent Mihály-napi behajtás, juhászbálat szerveztünk az iskolában. A tematikus napon táncházat, farsangi hangulatot, néprajzi bemutatót, zenét, dalokat, szokásokat vittünk foglalkozás formájában a diákoknak. A foglalkozás alkalmával táncot és népdalokat tanítunk, alkalomhoz kötődő (helyi gyűjtésű) szokást mutattunk be, ill. ismertetőt rövid előadást hallhattak a diákok a farsangi szokásokról ill. hagyományainkról (vetítéssel, szemléltető

eszközökkel). A foglalkozást a FORRÁS Magyar Népművészeti és Kulturális Oktató Központ szakemberei állították össze és vajdasági néptáncosokkal, és zenészekkel együtt bonyolítottuk le több településen. A farsangi foglalkozás helyszíne az óbecsei Petőfi Sándor Általános Iskola volt. A foglalkozást az alsós tagozatok számára készítettük, (1–4. osztályos diákok) melyre a vidéki (dreai) tagozat diákjai is beutaztak és részt vettek. A foglalkozáson mintegy 120 gyerek vett részt. Először egy óbecsei bőgőtemetést mutattunk be (saját gyűjtésből). Ezt követően Szerda Balázs tartott vetítéssel egybekötött néprajzi előadást a farsangról. Az előadásban kitért a táncalkalmakra és egyúttal a zenészek bemutatták hangszereiket, amiket a bőgőtemetés szövegében hallhattak a gyerekek is. A Szent György-napi foglalkozás helyszínei az óbecsei Petőfi Sándor és a Samu Mihály Általános Iskolák voltak. A foglalkozást az alsós tagozatok számára készítettük, (1–4. osztályos diákok) melyre a vidéki (dreai) és pecesori tagozat diákjai is beutaztak és részt vettek. A foglalkozáson mintegy 200 gyerek vett részt. Először tavaszvárót mutattunk be és játszottunk közösen a gyerekekkel. Ezt követően Szerda Balázs tartott néprajzi előadást a Szent György-napi kihajtásról, juhászokról. Bemutattuk a Szent Mihály-napi birka behajtást is, ill. ismertető, rövid előadást hallhattak a diákok a Szent Mihály-napi szokásokról, juhászbálról, kifsarsangról ill. a pásztor szerszámokról, szemléltető eszközökkel, melyeket maguk is kézbe vehettek, megérinthettek. A foglalkozás végén egy hangulatos juhászbálat kerekítettünk a Fokos zenekarral, bácskai Tisza menti táncokkal. A foglalkozások helyszínei a péterrévei Samu Mihály Általános Iskola, valamint a péterrévei színház épülete voltak. A foglalkozást az alsós tagozatok számára készítettük, (1–4. osztályos diákok). A foglalkozáson mintegy 250 gyerek vett részt. A zenekar minden alkalommal meg is szólaltatta a bemutatott hangszereket, Cseszák Korcsik Anikó pedig helyi népdalt tanított a gyerekeknek. A foglalkozásokat táncoktatás zárta, amelyen a diákok mellett a tanítónők is szívesen részt vettek.

Családi táncházak – Komplex néptáncos, kézműves foglalkozások az egész családnak. Az év folyamán családi táncházakat szerveztünk Vajdaság településein: Törökbecsén, Zentán, Ludason, Tornyoson, Csókán, Palicson, Adán, Padén, Magyarcsernyén. Ezek az alkalmak jeles napokhoz, ill. ünnepkörök köré szerveződnek (farsang, Bálint-nap, Szent György-nap, pünkösöd, Szent Mihály-nap, szüret, András-nap, stb.) február-június ill. szeptember-december közötti időszakokban. A családi táncházak lényege, hogy a szülőket is meghívva közös gyermekjátékok, gyermektáncok, kézműves foglalkozások, majd ifi táncokban szórakozhatnak a jelenlévők, a gyerekek a szülőkkel együtt. A foglalkozásokat Vajdasági néptáncosok és helybéli fiatal zenekarok vezették, (tapasztaltabb zenészekkel, zenekarral kiegészítve), olyan településeken, ahol kevés helyi tánc ház alkalom van. ill. népszerűsítés céljából. A táncon kívül a népzenevel és néphagyományokkal is ismerkedtek a jelenlévők, időnként kézműves foglalkozásokat is tartottunk gyermekek és felnőttek részére, helyi kisértők bevonásával. Az első ilyen farsangi Családi táncházat Törökbecsén szerveztük, a Jókai Mór MME-ben, Fábián Mihályfi Elvira és Fábián Szabaszián vezetésével, ill. a Fokos és a Csermely zenekar tagjaival. A járványhelyzetre való tekintettel, csak az egyesület tagjai, táncosai vehettek részt a tánc házban a szüleikkel, korlátozott létszámban és időtartamban. Kb. 50 fő vett részt a tánc házban. A nyári alkalmakon a foglalkozásokat Gázsó Tibor, Varga Viola, ill. Topolcsányi János és Lukács Adrianna vezették, helyi kézműves foglalkozókkal és népdal oktatókkal, ill. a Fokos, a Bodros és Keszég Ákos zenekarok kíséretével. Szeptemberben igyekeztünk olyan alkalmat találni a családi tánc házra, amikor egy szórvány településen a falu apraja-nagyja megjelenik, és ez a magyarcsernyei népzenei és néptánc est eseményének napjára esett. Az esti műsor előtt a korán érkező szülőket a néptáncos gyerekek táncoltatták meg. Ez egy kivételes és örömteli alkalom volt a falu lakosainak. A foglalkozást Cseszák Korcsik Anikó és Cseszák Balázs vezették, a Fokos zenekar kíséretével.

A **tematikus on-line tartalmak** (farsang, virágvasárnap) bővítése vajdasági hanganyagokkal, és kuszainai népmesék felvétele Csuárdity Tamara mesemondóval a szabadkai Pannon RTV stúdiójá-

ban. dr. Raffai Judit gondolatai az élőszavas mesemondás oktatásának fontosságáról szintén a Pannon RTV munkatársai közreműködésével valósulhattak meg a 2021-es év első negyedében.

Vajdasági népdalkörvezetők és népzenei együttesvezetők 30 órás tanfolyama, Zenta, 2021. június 18–19., 2021. június 25–26. A képzésen 22 tanuló vett részt, Vajdaság egész területéről. A hat online előadás és két hétvégén keresztül zajló képzésben zenei, néprajzi és közösségösszefogó témák hangzottak el, népzenei műsorok szerkesztése és leginkább vajdasági népdalokból összeálló repertoár bővítése folyt. Előadók voltak Berta Alexandra, ifj. Horváth Károly, Berec-Csizmadia Anna, Szabó Annamária és Vakler Anna. Nagy hozadéka a képzésnek az új népzeneileg értő csoportvezetők kinevelése úgy a hangszeres mint az éneklő csoportok körében. Az őszi képzés két hétvégéje: október 9–10. és október 16–17. Az őszi csoportban mintegy 15-en teljesítették a képzést. Előadások, témák: ifj. Horváth Károly - dalválogatás, repertoárbővítés - tájegységi és tematikus koherencia, hangszeres kíséret kérdések, zalai dalok tanulása. Berta Alexandra videót küldött a tematikáját bemutatva, melyben tanácsokkal látta el a népdalkörvezetőket. Csizmadia Anna a népdalcsozor összeállítás szempontjai, kupuszinai dalok (karácsonyi ünnepekör), stílusok és műfajok szerinti csoportosításáról szólt, Vakler Anna a hallás utáni tanítás és tanulás módszereit ismertette, a népdalénekléshez szükséges hangképzési gyakorlatokat mutatott, a hiteles népdaléneklésre jellemző hangképzési és előadásmódbeli ismeretek és tanításuk módszereikről is beszélt. Szabó Annamária A magyar népzenei dialektusok hatása az előadásmódra, hallás utáni tanítás és tanulás, források címmel tartott előadást. 2022-ben folytatjuk a képzést.

Dúr-moll fiatal népzeneészek találkozója. A rendezvény 2021-ben első ízben április 17-én, Horgoson a Művelődési Házban rendeztük meg a Bartók Béla Magyar Művelődési Egyesület segítségével. A rendezvény a fiatal népzeneészeknek bemutatkozási és találkozási lehetőséget biztosított. A találkozóra vajdaság több helyiségéből Csókáról, Zentáról, Kishegyesről, Gunarasról, Moholról, Csantavéréről, és Horgosról érkeztek a fiatal citerások, furulyások és tamburások. Összesen 60 résztvevő vett részt a találkozón. A fiatalok rövid bemutatkozás után csoportos hangszeres foglalkozáson vehettek részt, ahol Horgos dallamvilágával ismerkedhettek meg. A citerásokkal Mihók Atilla Csókáról, Torok Orsolya Szabadkáról és Borsodi Árpád Kishegyesről foglalkozott, a furulyásokkal Szabó András Temerinből, a tamburásokkal pedig Juhász Gyula Zentáról, Zombori Péter Moholról valamint Vas Endre Mórahalomról. Délután a résztvevők Horgosról tudhattak meg többet egy interaktív történelmi előadáson keresztül melyet Sós Nóra a horgosi Művelődési Ház munkatársa vezetett le, majd énektanulás volt, Bagi Valentina horgosi népdalénekes tolmácsolásában. Ezt követte a gálaműsor, ahol a fiatalok egy-egy műsorszámmal bemutatkozhattak egymásnak. A második találkozó 2021. május 8-án volt Nagykikindán az Egység Művelődési Egyesületben. Zentáról, Tornyosról, Bácsstopolyáról, Moholról, Adáról, Péterrévéről, Újvidékről és Kikindáról érkeztek a fiatal citerások, tamburások és vonós zenekarok. Összesen 70 résztvevő vett részt a találkozón. A fiatalok rövid bemutatkozás után, csoportos hangszeres foglalkozáson vehettek részt, ahol Szaján falu dallamvilágával ismerkedhettek meg. A citerásokkal Ördög Lóránd Torontálorosziról foglalkozott. A tamburásokkal Zombori Péter Adáról, a vonósokkal két csoportban Kurunczi Andor Moholról, Polyák Dániel Adáról, Rózsa Tibor Bácsstopolyáról, Juhász Gyula Zentáról valamint Vas Endre Mórahalomról foglalkoztak. Délután alkalmi tánctanulást tartottak a helyi táncosok, amit városnézés, valamint Múzeumlátogatás követett. A napot gálaműsor zárta, ahol a fiatalok egy-egy műsorszámmal bemutatkozhattak egymásnak, valamint meglepetésként fellépett a helyi tánccsoport egy koreográfiával. A rendezvényt harmadik alkalommal 2021. november 19-én, Tiszakálmánfalván a Petőfi Sándor Művelődési Egyesületben tartottuk. A találkozóra Zentáról, Tornyosról, Székelykevéről, Hertelendifalváról, Moholról, Adáról, Péterrévéről, Újvidékről és Keviből érkeztek a kezdő citerások, tamburások és vonós zenekarok. Összesen 50-en. A fiatalok csoportos hangszeres foglalkozáson vehettek részt, ahol Káty falu dallamvilágával ismerkedhettek meg. A citerásokkal Ördög Lóránd Torontálorosziról foglalkozott. A tam-

burásokkal Csasznyi Imre Péterréről, a vonósokkal Kurunczi Andor Moholról, Sterbik László Péterréről valamin Vas Endre Mórahalomról foglalkoztak. Délután megtekinthettük a falu emlékházát Milánovits Tibor nyugalmazott tanító segítségével. A napot ezúttal is gálaműsor zárta, ahol a fiatalok egy-egy műsorszámmal bemutatkozhattak egymásnak, valamint meglepetésként fellépett a helyi táncsoport egy koreográfiával. Negyedik alkalommal 2021. december 19-én, Tornyoson az Ady Endre Művelődési Egyesületben volt a találkozó. Csantavérről, Tornyosról, Zentagunarasról, Moholról, és Keviből érkeztek a kezdő tamburások és vonós zenekarok. Összesen 40 résztvevő vett részt a találkozón. Tornyos és Kevi falu dallamvilágával ismerkedhettek meg az ifjú muzsikuskok. A tamburásokkal Vörös Róbert Csantavérről, a vonósokkal Kurunczi Andor Moholról valamin Vas Endre Mórahalomról foglalkoztak. Délután megtekinthettük a falu tájházát Szabó Magda segítségével, majd gálaműsorral zártuk a napot.

Almárium tábor. 2021. július 12–17., Kiscsösz. A táborban 5 vajdasági népművelő valamint két kísérő vett részt, különböző területekről. Békésapáti T. Zsófia kézműves, játszóházvezető, Cseszák Balázs néptáncoktató (HHHV), Torjai Zita Katalin kézműves, játszóházvezető, Szabó Réka mesemondó és Juhász Gyula népzeneész (HHHV). Egy héten keresztül aktívan részt vettek a gyakorlati és elméleti foglalkozásokon, beszélgetéseken, ezzel mélyítve a szakmai kapcsolatokat a Kárpát-medencében.

Szent Mihály-napi Táncháztalálkozó és Sokadalom. 2021., augusztus 28., Zenta. A Hagyományok Háza Hálózat – Vajdaság és a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet mint háttérintézmény augusztus 28-án Zentán, a Sportcsarnokban Szent Mihály-napi Táncháztalálkozót és Sokadalmat tartott. Az idei forgatag kiemelt szereplője a Magyar Állami Népi Együttes volt: a vajdaságiak nagy örömeire bemutatták a nemrégiben elkészült Ezerarcú Délvidék című műsora a táj táncaival, zenéivel, szokásaival. A táncháztalálkozón jelen voltak Vajdaság kiemelkedő népzeneészei és néptáncosai, kézműves mesterei és mesemondói, alkotásaikkal népi iparművészek kiállítások formájában. Koncertet adtak a meghívott zenekarok, előadók a Folkkocsmá színpadán. Nagy sikerrel népi divatbemutatót tartottunk Kis feketék, nagy ötletek címmel. Idén is számos programmal készültünk úgy kicsiknek, mint nagyoknak, valójában mindenkinek, hiszen a tavalyi szlogenünk idén is érvényes volt: te csak gyere! A rendezvényre körülbelüli számításaink szerint 1000-en látogattak el összesen, amiből 150 fellépő, oktató, kézműves, meghívott gazdagította a programot. A rendezvény délelőtt 11 órakor kezdődött a zentai piactéren, egy villámcsödülettel. A zentai és környékbeli néptáncosok, népzeneészek vonultak végig Zenta főutcáján a főtérig, ott ismét toborzót tartottak, majd onnan a sportcsarnokig meneteltek zeneszóval, énekszóval. A programok itt három helyszínen zajlottak: a Sportcsarnok belterében, melyet Folkkocsmákra kereszteltünk, a Sportcsarnok jobb oldali termében a HallgatLak, ahol a mesék laknak, a Sportcsarnok előtti nagy sátorban melyet Folkkocsmának állítottunk fel. A nagyszínpad programját 13 órakor **moldvai táncoktatással** kezdtük Szakács Tamás és Kovács Hanna néptáncoktatók vezetésével, a muzsikát a Fokos zenekar szolgáltatta. Ezt követte a gombosi hagyományörzők táncoktatása, őket a Juhász zenekar kísérte. A táncoktatást apátfalvi táncokkal folytattuk Németh Antal és Árgyelán Kitti vezetésével a Csalóka zenekar kíséretében, majd a táncoktatás melegföldvári táncokkal zárult Both József vezetésével, kísérte őket az Eszterlánc zenekar. A Juhász zenekar Tudom én már... című gyerekkoncertje után a Hencidától Bonchidáig vetélkedő zajlott, ahol a benevezett csapatoknak ügyességi, leleményességi feladatok voltak, a játékvezetők felmérték a néprajzi alapismereteket és a találékonyságot is. A napi program az esti gálaműsorral zárult, mely este 20 órakor kezdődött a Magyar Állami Népi Együttes Ezerarcú Délvidék című műsorával. A Zengőkert elnevezésű gyermekfoglalkoztatóban kosaras népi körhinta és a Fűz Népi Játéktár várta a gyermekeket egész nap, valamint Kiugrott a gombóc a fazékból címmel Békésapáti T. Zsófia foglalkoztatta a gyermekeket. Ezenkívül ifj. Ózsvár Péter agyagozással, Puskás Ferenc faragással, Sári Adél fonással, Torjai Zita Katalin gyöngyfűzéssel, Solymosi Alekszandra hajfonással, Csiki Lóránd

hangszerkészítéssel, Tokai Mónika marokedény készítéssel foglalkoztatták a gyerekeket. A rossz idő végett a Zengőkertet kénytelenek voltunk beköltöztetni a Folksarnokba. A Folkkocsmá déltől fogadta a vendégeket. A koncerteket a Dúr-moll vajdasági fiatal népzeneészek bemutatójával kezdtük ahová Horgosról, Magyarkanizsáról, Moholról, Muzslyáról, Óbecséről, Péterrévéről, Szabadkáról, Székelykevéről és Zentáról érkeztek ifjú zenészek, majd soron következett a Bodros tamburazenekar Adáról, a Duhaj zenekar Szabadkáról, a Fokos zenekar Óbecséről, a Csörömpölő zenekar Pancsováról, a Flaman István és Hézső Zsolt citerakettős Szentmihályról és Zentáról, a Csalóka zenekar Topolyáról, a Mendicus tamburazenekar Csantavérről valamint az Eszterlánc zenekar Budapestről. A koncerteket táncos párok közreműködése tette színesebbé Adáról, Szabadkáról és Topolyáról. Újdonság volt az idei évben a HallgatLak, ahol a mesék laknak helyszín, ahol mesemondás folyt egész délután. 13.30-tól az érdeklődők kiváló fiatal és felnőtt mesemondóktól hallgathattak meséket egészen 19 óráig. Toldi István és Molnár Péter Kupuszináról (palóc), Kónya-Kovács Ottília, Rontó Márta és Barta Mária Muzslyáról, Csuvardivy Tamara Zomborból, Szalai Klaudia és Szalai Violetta Hajdújárásról, Kovács Tibor és Kovács Tímea Hertelendyfalváról (székely), Csikí Lóránt Gödről és Nagy Abonyi Szabolcs Zentáról. Mesterségbemutatókat tartottak a zentai Rozetta Kézműves Társaság és a Zentai Gazdakör valamint a bajsai Szuhankó házaspár, Vas Krisztina gyertyamártó, Kiss Katalin fazekas, Rúzsza Márta nemezkészítő, valamint a topolyai Nagypáti Kukac Péter Hagyományörző és Néprajzkutató Társaság tagjai.

Vajdasági mesemondók részvétele az élőlészavas mesemondás tanfolyam reprezentálásán. 2021. szeptember 17–18., Szentendre. A Szellemi Kulturális Örökség Jó gyakorlatok nemzeti jegyzékébe bekerült a Hagyományok Háza A „Magyar népmese – hagyományos mesemondás” című tanfolyam módszertana és az élőlészavas mesemondás átörökítési gyakorlata a Hagyományok Házában című feltejtésztése. Toldi István kupuszinai és Szabó Réka ludasi mesemondónk mesélt a két napos bemutatón, a Szentendrei Skanzenben.

Kör, kör, ki játszik. LVII. Gyöngyösbokréta és XLIV. Durindó a vajdasági magyar népzenei együttesek, néptáncsoportok és szólisták hagyományápoló és hagyományörző, ifjúsági és felnőtt kategóriájú szemléje. A Fesztivál nem verseny jellegű. Idén a bánáti Törökbecse volt a házigazdája a vándorrendezvénynek, amely a Tisza folyó mellett fekszik. Október első hétvégéjén tartottuk meg: pénteken kiállításmegnyitó és könyvbemutató, szombaton a vajdasági néptáncgyüttesek, vasárnap pedig a népzenei együttesek, népdalkörök léptek színpadra. Összesen közel 2000 fellépő érkezett a városba a fesztiválra. A szombati napon szerveztünk foglalkozásokat a kisebbeknek, ami *Kör, kör, ki játszik* címmel szerepelt a programban. Délelőtt 11 órától Micsik Béla tartott népi hangszerbemutatót, a délután folyamán pedig ifjabb Ózsvár Péter a népi fazekasmesterséggel és Torjai Zita Katalin játszóházvezető, kézműves pedig egyszerű hangszerek (nádcsíp és dűnnyögő) elkészítésével várta az érdeklődő gyerekeket mintegy 2-2 óra hosszában. Az idő kedvezett a szabadtéren megtartott foglalkozásoknak, végig szép napos idő volt. Ennek is köszönhetően népszerűek voltak a helybéli fiatalok körében.

Népi iparművészeti tárgyak zsűrizése. 2021. október 14-én zajlott a népi iparművészeti tárgyak zsűrizése a zentai Városi Múzeum képtárában. A zsűrizést a Hagyományok Háza Népi Iparművészeti Osztálya által kijelölt szakemberek végezték, név szerint: Beszprémy Katalin, Jókainé Gombosi Beatrix, Nagy Abonyi Ágnes, Nagy Mária, Péter Szidónia és Terényi Gyöngyi. Idén is jól szerepeltek a vajdasági alkotók, a zsűri kiemelte a börműves és a viseletkészítők kiváló alkotásait. A 108 minősített munkából 33 érdemelte ki a hagyományos vagy modern mesterremek címet, 46 lett mives tárgy és 6 kapott ajándéktárgy besorolást. Először volt anyaországon kívüli zsűritag a bizottságban, a HH Népi Iparművészeti osztályának osztályvezetője, Illés Vanda javaslatára a jövőben is minden évben felkérhetünk hazai szakembereket is.

Vajdasági népmesemondók szakmai kerekasztala és „Odaküjjel Andrásfalán” - Fábíán Éva mesél. 2021. november 5. A rendezvény 15 órától Zentai Magyar Kamaraszínház előcsarnokában, Kerekasztal beszélgetéssel kezdődött. Ahol Dr. Raffai Judit tartott előadást a Mese típusairól és műfajairól. Majd Nagy Abonyi Szabolcs ismertette a Vajdasági Magyar Digitális Adattár mesegyűjteményét. Ezt követően kötetlen beszélgetés vette kezdetét. Műhelybeli problémákról, programokon való részvételről. A kerekasztal beszélgetésen résztvett: Fábíán Éva, dr. Raffai Judit, Németh Nóra, Toldi István, Kónya Kovács Ottilia, Rontó Márta, székelykevei mesemondó műhely, Szalai Eszter, Szabó Réka, Nagy Abonyi Szabolcs, Szabó Ágnes, Szarvák Anikó, Berecz Gábor Zsuzsanna, Baráth Hajnal Anna, Sutus Áron. Ezt követte 18 órától Az „Odaküjjel Andrásfalán” Fábíán Éva mesél, kiadványbemutató. A vajdasági pedagógusoknak, a részvételt akkreditáltattuk.

Útravaló – népművészeti műhelyek és képzések óvodapedagógusoknak. A 2021-es évben nagy hangsúlyt fektettünk a pedagógusképzésre. A szabadkai Tanítóképző Egyetem Óvónőképző Karán sikerült időpontokat egyeztetnünk Dr. Raffai Judit előadóval, műhelyek megtartására. Egyelőre havi rendszerességgel tartunk gyakorlati előadásokat népzene, kézműves foglalkozások és népi gyermekjátékok terén. Novemberben az első alkalommal a népzene tanítását és hangszerbemutatót a Juhász zenekar tagjai tartották, a kézműves foglalkozáson Torjai Zita (Törökbecséről) ritmushangszereket készített a hallgatókkal, ill. Cseszák Balázs népi játékokat, azon belül a mondókákat tanított. Decemberben folytatódott a műhelyfoglalkozás, melyen mozgásos játékok témáját dolgozták fel a jelenlévőkkel, ill. kézműves foglalkozás keretén belül (az óvónőképző IPA pályázata) fenyőfadíszeket készítettek Sebők Valéria, gránátalma díjas alkotóval. A Vajdasági Pedagógiai Intézet idei évben kiírt felhívására három pályázatot dolgoztunk ki és nyújtottunk be az óvodapedagógusok akkreditált képzésére, melyre jövő év második felében kerül majd sor. A képzéseket a HH Útravaló képzésének mintájára terveztük meg, három területi egységre bontva (a 60 órás képzésből három 20 órásat) Útravaló 1. – népzene, és hangszer az oktatásban, Útravaló 2. - Népi gyermekjátékok és néptáncos mozgás az oktatásban, Útravaló 3. – Tárgyalás és kézműves népi mesterségek. Az óbcei Petőfi Kultúrkör gyermekcsoportjával videó anyagot készítettünk népi gyermekjátékok a gyakorlatban, és népi foglalkozások a gyakorlatban témával. Az óvodás gyerekekkel vajdasági gyűjtésű játékokat játszunk, melyek rögzítésre kerülnek és segítségül szolgálnak majd akár az online oktatásban, akár gyermekjáték könyv segédanyagaként.

Ricsaj – Találkozás a népművészettel. 2021. november–december folyamán Zenta, Szabadka, Óbecse, Magyarittabé, Törökbecse. A Ricsajon vajdasági néptáncoktatók, néptáncosok, zenészek, mesemondók, kézművesek tartottak bemutatót, foglalkozásokat a gyerekeknek. Két korosztálynak zajlottak egyidejűleg a foglalkozások az óvodás ill. iskolás gyermekek számára. A foglalkozások általában két helyszínen folynak egyszerre. Egyik helyszínen kézműves foglalkozások: nemezelés, Békésapáti L.Zsófi vezetésével (Szabadkáról), agyagozás, Tokai Mónika (Szabadkáról), gyöngyfűzés, Torjai Zita vezetésével (Törökbecséről), gyertyamártás Vass Krisztina, (Szabadka), mesemondás Szabó Réka (Ludas), hangszerbemutató Torok Orsolya (Szabadka). A másik helyszínen a kisebb korosztállyal népi gyermekjátékokat játszottak Cseszák Korcsik Anikó, Lengyel Anna, Lénárt Zsófia, Kovács Franciska (Óbecséről), majd népmeséket hallhattak Szabó Rékától (Ludas), ill. Nagyabonyi Szabolcstól (Zenta). A népzeneben közreműködött és hangszerbemutatót tartott a Fokos zenekar (Óbecse), a Csörömpölő zenekar (Hertelendyalva) és a Duhaj zenekar (Szabadka) amit néptáncosokkal való ismerkedés követett, Lénárt Zsófia, Lengyel Anna, Horvát Lenke, Fenyvesi Zénó, Brasnyó Mihály, Szabó Róbert vezetésével (Óbecséről) és népdalokat oktattak Cseszák Korcsik Anikó, Kovács Franciska (Óbecse) és Kemény Mária (Hertelendyalva).

2. Vajdasági Magyar Értéktár – Szakmai fejlesztés és közösségmegtartás lokálisan

Hungarikum-pályázat. Az Intézet a Vajdasági Magyar Értéktárral megbízott munkatársai, Vázsonyi Csilla és Fehér Viktor részt vettek Magyarország Kormányának Agrárminisztériuma által kiírt 2021. évi Hungarikum-pályázat vajdasági népszerűsítésében, melynek hatására a következő települések Települési Értéktár Bizottságai nyújtottak be pályázatot: Torda, Óbecse, Törökkanizsa, Oroszlámos, Bácsfeketehegy, Egyházaskér és Zenta. A legtöbb szervezet önállóan pályázott, míg a zentai, egyházaskéri és a bácsfeketehegyi bizottság esetében az Intézet szorosabban részt vett a pályázati dokumentáció elkészítésében, benyújtásában és megvalósításában. A bácsfeketehegyi bizottság sikeresen megvalósíthatta Ízörző című pályázati programját, melyben kutatást végeztek a falu hagyományos gasztronómiai értékeinek témájában, majd a fellelt recepteket egy többalkalmas programsorozat formájában visszatartották az érdeklődő fiatal háziasszonyoknak. Egyházaskéren értékfeltáró néprajzi tábor szerveztek az Aranka mentén egyetemista fiatalok számára, illetve egy kerékpártúrát a környék épített és természeti örökségének népszerűsítésére. Sajnálatos módon a tordai, óbecsei és a zentai pályázat végül nem nyert. A magyarkanizsai Cinema Filmműhely is részt vett a pályázaton Fejős Csilla rendező közreműködésével és három dokumentumfilm elkészítésére nyertek támogatást, melyek az aracsi templomrom és az aracsi kő, a bácsi lovagvár, illetve a szerémi borvidék tematikáját dolgozták föl. Sikeresen vett részt továbbá az Intézet is a pályázaton „Magyar kincseink az identitásunkért” c. programjával, melyben a helyi értékek társadalmiasítását célzó módszertani kézikönyv, illetve a külföldi értékeket bemutató foglalkoztatólüzet elkészítésére és megjelentetésére, továbbá az ertektar.rs honlap karbantartására, annak szerb és angol nyelvű felületeinek kialakítására, tartalomfejlesztésére vállalkozott.

Gyűjteménygyarapítás, Vajdasági értéktár – Külföldi értéktár. Az Intézet a Vajdasági Magyar Értéktár Bizottság (VMÉB) tagjaival történő egyeztetésekkel a Vajdasági értéktárba – Külföldi értéktárba 2016-ban beavagoltott 64 felterjesztés mellé további javaslatok megfogalmazását serkentette. Mindennek hatására az év második felére több mint 120 felterjesztés érkezett be, amelyekről, a járványhelyzetre való tekintettel, online szavazás útján döntött a bizottság. Míg a javaslatok egy részét az elsődleges szintre, azaz egy adott falu vagy város települési értéktárába javasolta a többség, addig 60 felterjesztés elfogadásra került, s ezzel azok, a 2021-es évtől, a Vajdasági értéktár – Külföldi értéktár gyűjteményét gyarapítják. Ezek közül néhány az alábbiakban olvasható: Ricsaj Népművészeti Találkozó, Menyasszonypörkölés Udvarszálláson, Durindó és a Gyöngyösbokréta fesztivál, Kálmány Lajos folklorista emlékezete és hatása a vajdasági magyar revival mozgalomra, Bogdán József munkássága és költészete, A muzslyai sántalépéses citerázás, Székely varrottas, Móra Ferenc emlékezete Csókán, Négyesfogát és Ötösfogat, 9+1 Művésztelep, Adai tájház, Bajsai tájszobák, Úrnapi virágszőnyegek Moholon, Kun-tudat Közép-Bácskában, Középkorok Művészeti Vetélkedője, a 150 éves szabadkai tanítóképzés, Vajdaság kunhalmi (kurgánok), Adahatári iskolamúzeum, Törley József pezsgőgyáros emlékezete Csantavéren és Vajdaságban, Sebők Valéria, a fonottcipke-készítés újbóli meghonosítójának munkássága, stb.

Tájegységi értéktárak. Az Intézet közreműködésével a 2021-es évben két tájegységi értéktár alakult, melyek nem csupán az adott település, hanem egy nagyobb közigazgatási egység, község, illetve egy történelmi tájegység területén fellelhető magyar vonatkozású értékek gondozására és népszerűsítésére vállalkoztak. Az egyik az *Óbecsei Járásai Tájegységi Értéktár*, mely Óbecsén jött létre a település mai és valamikori közigazgatási egységét képező településeket bekapcsolva az értéktárverkeringésbe, a másik pedig az Aranka menti Tájegységi Értéktár, amely Észak-Bánát északi részét, a történelmi Arankaköz területét foglalja magába két mai község területére kiterjesztve hatókörét, Csókára és Törökkanizsára.

Települési értéktárak. A padéi Takáts Rafael Kultúrkör berkein belül alakult meg Padé Települési Értéktára, míg Bácsföldváré a helyi Kultúrkör Művelődési Egyesületben, Kanizsamonostoré pedig a Petőfi Sándor Művelődési Egyesületben. Oroszlámoson a faluban működő Dr. Batthyány-Strattmann

László Művelődési Egyesület hozta létre, Rábén és Magyararmajdányon pedig a Vadvirágok Művelődési Egyesület. Horgos települési értéktára újjáalakult, s ez évtől fogva a JUVENIOR Polgárok Egyesülete gondozásában folytatja tevékenységét, míg Kishegyes egy önálló, a települési értéktár működtetésével megbízott civil szervezet jött létre, melyek önállóan, illetve szoros szakmai együttműködésben fejtették ki tevékenységüket.

Gyűjteménygyarapodás a tájegységi és települési értéktárakban. Az eddigiekben ismertetett bizottsági ülések, felterjesztések, tájegységi és települési értéktárak alakulásának eredményeképp, a vajdasági, a tájegységi és a települési gyűjtemények szintjeit együttvéve 88 értékkel gyarapodott a Vajdasági Magyar Értéktár értékgyűjteménye.

Publikációk. A Vajdasági Magyar Értéktárban szereplő települési értékek tudományos ismeretterjesztő igénnyel készített feldolgozására az Intézet értéktárral megbízott munkatársa vállalkozott, tanulmányait pedig a Bácsország honismereti folyóirat 2021. évi első és második számában, a Kulturális Örökség rovatban jelentette meg. Bibliográfiai adatok: Fehér Viktor 2021: A mokriani Kilenclukú híd. In Bácsország 1: 96–97. Fehér Viktor 2021: Kispiacl lokális történelemgyűjteménye: a kispiacl tájház. In Bácsország 2: 95–96. Ugyancsak 2021-ben jelent meg a „Torda értékgyűjteménye” c. kiadvány, mely a Tordai Települési Értéktárban szereplő kincseket gyűjtötte egybe és jelentette meg nyomtatott formában az Intézet munkatársainak közreműködésével.

Erasmus-ösztöndíjasok. A Vajdasági Magyar Értéktár, az Intézet munkatársainak határon túli felsőoktatási kapcsolataira építve, részt vett az Európai Unió által finanszírozott szakmai gyakorlatokra építő, Erasmus+ felsőoktatási hallgatói mobilitási programjában, melynek keretében két magyarországi egyetemi hallgatót fogadott. Az Intézet a hallgatók tanulmányi területét és szakmai érdeklődését felmérve határozta meg a programban részt vevők munkavégzésének módját és területét. Ennek mentén egyikük néprajz, hon- és népismeret szakos lévén az értéktár munkájába kapcsolódót bekövetlenül, tartalomfejlesztési feladatokat látott el az ertektar.rs honlapon, illetve részt vett a különféle rendezvények szervezésében, a szerbiai és magyarországi kapcsolatok kialakításában és fenntartásában. Míg a másik ösztöndíjas, angol-történelem szakos lévén, az értéktár digitális felületeinek angol nyelvre történő fordítását vállalta, illetve részt vett a történeti vonatkozású felterjesztések szakmai lektorálásában.

A Vajdasági Magyar Értéktár munkája elengedhetetlen a lokális identitás kialakításához, és annak megerősítéséhez. Nem utolsósorban pedig a vajdasági-, valamint az egyetemes magyarság megmaradásához. Ennek nyomán láttuk munkatársainkkal szükségét a Tisza-menti értéktárak megerősítésének is. Így Adán – több éves kihagyás után – újból munkára hívtuk a helyi Értéktár Bizottság aktív tagjait, és a korábban megkezdett – majd félbemaradt – feladatokat összegeztük. Ezek mellett új célokat tűztünk ki, bízva abban, hogy ez lendületet ad számukra, amely az elképzelések alapján hosszútávon egy települési monográfia elkészítéséhez vezethet az Értéktár munkája nyomán.

Hasonló indíttatással kezdődött meg az általános iskolák, felsős osztályainak számára kidolgozott foglalkoztatófüzet munkafolyamata is – elsőízben Csóka településére koncentrálv –, amely az Emberi Erőforrások Minisztériuma által életrehívott és támogatott „Másnak térkép e táj” program szerint valósul meg a 2021/22-es év folyamán. Ezen kiadvány mintaként szolgálhat más települések számára, amely meghatározott tematikájú helytörténeti-, és néprajzi ismeretekre alapoz – ezáltal törekszik a kiemelt ünnepek, események, személyek, intézmények, szokások, babonák stb. továbbadására, megismertetésére, és azok megőrzésére a következő nemzedékek számára.

3. Kapocs Könyvtári Csoport – Közművelődési és szakmai kompetenciák erősítése a vajdasági magyar könyvtárosoknál

A Kapocs Könyvtári Csoport 1998-ban jött létre tíz vajdasági könyvtár – az adai Szarvas Gábor Könyvtár, a csókai Közművelődési Központ Népkönyvtára, a Felsőhegyi Olvasókör, a kishegyesi Népkönyvtár, a magyarkanizsai Cnesa Oktatási és Művelődési Intézmény József Attila Könyvtára, a topolyai Népkönyvtár, a szenttamási Népkönyvtár, az újvidéki Magyar Tanszék könyvtára, az Újvidéki Magyar Olvasókör és a zentai Thurzó Lajos Közművelődési Központ Városi Könyvtára – összefogásával. Ahogy a kezdetekben megfogalmazták, a csoport azt a feladatot vállalta fel, „hogyan ellássa a térségünkben működő magyar könyvtárak együttműködésének szervezését, hogy gondoskodjék a helyi könyvtárügyet építő szolgáltatások és képzések megszervezéséről, illetve egyéb könyvtári és közművelődési szolgáltatásról.” A csoport egy olyan információs-módszertani könyvtári központot kívánt létrehozni, amelynek legfontosabb feladata egyrészt a vajdasági magyarság anyanyelvű információellátásának segítése és a közművelődési könyvtárak fejlesztése, másrészt általában a vajdasági magyar kultúra, de különösen az olvasáskultúra fellendítése, a magyar nyelvű könyv hatékonyabb beszerzése és terjesztése, a magyar identitástudat ápolása, a világ kultúrájának és az egyetemes magyar kultúrának a rendszerbe való szerves bekapcsolódás, valamint magyar közösségünk kulturális örökségének a megőrzése. Mindezt összefogással, saját viszonyainkhoz leginkább illő formákban. Alapítója mgr. Hajnal Jenő. Koordinátorai Baráth Hajnal Anna, valamint Vázsonyi Csilla.

A hálózat kommunikációjának fenntartása és szerepe. A szakmai információk terjesztése, a könyvtárosok közti kapcsolattartás segítése érdekében a közösségi médiában csoportot hoztak létre, illetve körlevél-rendszert működtetnek, mindkét felületen megosztanak jógyakorlatokat, szakmai információkat, híreket, illetve szakmai tanácsokat tudnak adni a könyvtárszakmai kérdésekre. A levelezőlistának most mint 60 tagja van. Ezt a csatornát használják a képzések, találkozók meghirdetésére, a könyvtári történések megosztására, a különböző problémák megbeszélésére, megoldására.

Közös könyvtári rendszer. 2020-ban a Magyar Nemzeti Tanács támogatásának köszönhetően 15 magyar érdekeltségű könyvtárban sikerült egy korszerűbb programot, a Qulto integrált könyvtári rendszert bevezetni.

Képzések, szakmai kapcsolatok. A csoport legfontosabb, legszámottevőbb tevékenységi területe a továbbképzések, szemináriumok, szakmai találkozók szervezése. A képzések előadói a hazai, illetve többnyire magyarországi szakemberek közül kerültek ki, illetve a csoport számos szakmai szervezettel és intézménnyel került kapcsolatba az évek során, illetve azok munkatársait előadóként láthatta vendégül a találkozók alkalmával: Könyvtári Intézet, Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Magyar Olvasástársaság, az Új Kép folyóirat és a Magyar Szó napilap szerkesztősége, a kolozsvári székhelyű Erdélyi Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány, Observer Budapest Médiafigyelő Kft., Paksi Pákolitz István Városi Könyvtár, Vajdasági Magyar Tudományos Társaság, Pannon Egyetem (Veszprém), Balassi Bálint Megyei Könyvtár (Salgótarján), Petőfi Irodalmi Múzeum, Halis István Városi Könyvtár (Magyarkanizsa); Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár (Szeged), stb.

A szakmai kapcsolatok ápolásának másik fontos módját ezen kívül a kirándulások, konferenciareshvételek jelentik. A Kapocs-csoport tagjai állandó részvevői a csongrádi Kárpát-medencei Könyvtárosok Konferenciájának, illetve a Magyar Könyvtárosok Egyesületének Vándorgyűlésein. A szakmai kirándulások célja általában egy-egy kiválasztott intézmény, melynek munkásságáról a vajdasági könyvtárak is példát vehetnek.

A közösségi részvétel hagyományos és új formáinak ösztönzése, az emberi és társadalmi tőke gyarapítása

Hétköznapi Hősök. A helyi kutatások mentén formálódó dolgozatok a 2021-es tanév tavaszi fordulójában Csókáról, Bácskossuthfalváról és Szabadkáról érkeztek, s mindegyik munka felhívja a figyelmet az adott település, egy-egy, a saját közössége szempontjából, meghatározó alakjára. Csóká-

ról Mészáros Kiss Tibor földrajz–történelem szakos tanár felkészítésével egy, három általános iskola kutatóból összeállt műhely alakult Csorba Vivien, Fleisz Katarina és Slezák Sarolta részvételével, akik az egész bánági régióban meghatározónak számító személyiség, Cs. Simon István életének és munkásságának leírására tettek sikerrel kísérletet. Bácskossuthfalváról Radaković Marina történelem szakos tanárnő mentorálása mentén a helyi általános iskola három hetedikes hallgatója, Banjac Adriana, Sötét Bórika, Antal Csongor végzett településtörténeti kutatásokat és mutatta be részletesen iskolájuk névadójának, id. Kovács Gyulának, továbbá a moravicaiak közkedvelt „patikus bácsijának”, Modresin Ivánnak az életét, valamint a helyben köztiszteletnek örvendő Teplicki István zenei munkásságát. Szabadkáról a Széchenyi István Általános Iskola történelem szakos tanárnője, Herbut Hegedűs Anna vállalta a kutatásra elszánt hatodikos diákjainak felkészítését. Ők négyen együttműködve, név szerint Taskovity Lara, Árokszállási Evelin, Kiss Emili és Govorković Dorina a 2010-ben elhunyt dr. Hegedűs Antal életével és munkásságával foglalkoztak gazdag vizuális mellékletekkel színesítve a beküldött pályamunkájukat. A csapatok június 24-én a program zárótalálkozóján egymásnak is bemutatták kutatási eredményeiket, és átvették az ajándécsomagokat, melyek egy-egy tabletből, valamint az Intézet kiadványaiból álltak. A program budapesti zárórendezvényén, melynek házigazdája a Rákóczi Szövetség volt, a szabadkai diákok képviselték a vajdasági kutatócsapatokat.

A Hétköznapi Hősök budapesti fordulója. Az idei év őszén lehetővé vált a Hétköznapi Hősök budapesti fordulójának megtartása, ahol minden külhoni területről, egy-egy diákcsoport mutathatta be kutatásának eredményeit a fővárosban, a Petőfi Irodalmi Múzeumban. Vajdaságot a Széchenyi István Általános Iskola, ez időre hetedikessé lett diákkutatóit és vezetőtanárukat, Herbut Hegedűs Anna budapesti bemutatkozását képviselte, melynek eredményeképp az ötfős csoport négy napot tölthetett Budapesten, megismerkedhetett a többi határon túli régió delegált diákkutatóival és vezetőtanáraikkal, illetve a projekt központi célkitűzéseivel. A budapesti rendezvény a Rákóczi Szövetség szervezésében valósult meg. A program zárónapján az Intézet küldötte is részt vett, erősítve ezzel a külhoni oktatási intézmények és a szervező intézménnyel ápolta kapcsolatait.

A 2021-es évben is létrehoztuk a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetséggel közösen az **Add-vent online adventi naptár**at a vajdasági magyar amatőr színjátszóknak és minden érdeklődőnek. A 12 ablak témakörei: az online adventi naptár készítésének módja; a *Tyúklétra, avagy mi csorog a nyakunkba* a XXV. Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók Találkozójának legtöbbet díjazott, Pataki László-díjjal kitüntetett előadása a temerini Jáccunk Trupp előadásában; beszélgetés Oláh Tamás teatrológus, dramaturggal; interaktív foglalkozás Zoomon Balassa Emesével; gondolatindító Fazakas Misivel; 2018-as szajáni Ady Endre Művelődési Egyesület előadásának felvétele (Ray Cooney: *Páratlan páros*); A palicsi Színjátszó Grund *Tiszta szívvel* c. előadása; *Hogy vagy?* kártyás oktatóvideó; a kupuszini színjátszó csoport 2019-es *Tuladunai* előadása; Mácsai Mónika és Gondí Martina hitvallása; a zombori ifisek videója; és végezetül Virág György tolmácsolta karácsonyi mese videója.

Közművelődési mentorhálózat. A Vajdasági Magyar Népzenei Archívum hangzó és kottázott anyagait felhasználva egyesületek és népdalénekesek, oktatók segítése, hangzók és kották biztosítása. Zenta Község népművészeti csoportjainak zsűrizése, szakmai tanácsadás márciusban (a Hagyományaink ünnepe helyettesítése) két napon keresztül. Online a Thurzó Lajos Művelődési Oktatási Központtal közösen Németh István (népzene), BARKÁNYI Ildikó (népviselet, színpadi megjelenés), SIKENTÁNCZ SZILVESZTER (néptánc) és TOLDI ISTVÁN (népmese) előadók bevonásával. Tanácsadás Durindóra készülő a csoportok számára, azok próbáinak látogatása és a Durindóra való felkészülés segítése Magyarországi és vajdasági népzene-pedagógusok számára eredeti felvételeket biztosítása Vajdaság területéről az év folyamán (Csizmadia Anna, Szabó Kocsis Zsuzsanna). Aktív részvétel a Csoóri Sándor Alap vajdasági kedvezményezettjeinek segítségével – segítség az interneten keresztül történő átadással kapcsolatban, a lebonyolításban (szakmai kérdések megoldása, szakértők biztosítá-

sa pl. viseletvarrás), segítségnyújtás a pénzügyi terv és a pénzügyi elszámolás elkészítésében és feltöltésében/átadásában.

A Giovanni Artisti együttműködő partnereként **komolyzenei koncertút** szervezésében segített az Intézet, mely során a szegedi kamarazenekar a következő településeken tartott orgona-, illetve kamara-koncerteket: Csóka, Kevi, Ludas, Magyarkanizsa, Padé, Palics, Zenta. A zenekar küldetésének tekinti, hogy kistelepüléseken, falvakban is előadjon komolyzenei-programokat. Különleges és meghatározó élmény volt a Padén, a Takáts Rafael Magyar Kultúrkör nyári színpadán hallgatni koncertjüket, ahol óriási sikert arattak és ahol eddig nem volt komolyzenei program. Jelen koncertkörút során Petrovics Emil halálának évfordulójára emlékezve a nagybecskereki származású zeneszerző műveiből is játszottak a városokban.

Június 1-én és 2-án Szabadkán és Zentán mutattuk be dr. Papp Árpád *Délszlávok Párizsban – Egy határszakasz megrajzolásának krónikája és dokumentumai* című kötetét. A kutatóval mindkét helyszínen Katona Csaba, a kötet szaklektora, a Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpontja Történettudományi Intézetének tudományos munkatársa beszélgetett. A kiadványt szeptember 14-én bemutatták Budapesten, a BTK Néprajztudományi Intézetében Katona Csaba és Landgraf Ildikó, a kötet szaklektorai jelenlétében.

Július 9-én tartottuk meg Szedlár Rudolf helytörténész *A királyért és a hazáért! – Csantavér az első világháborúban* című könyvének bemutatóját Csantavéren.

Szeptember 13-án a Magyar Nemzeti Levéltárban, Budapesten, majd október 20-án a Zentai Alkotóházban Molnár Tibor főlevéltáros *In Nomine Domini! – A Kalocsai Érseki Szentszék által egyháziilag holtta nyilvánított első világháborús bácskai katonák adattára* című legújabb könyvének ünnepélyes bemutatóját tartottuk meg. A zentai bemutatón a szerzővel Ternovác István újságíró beszélgetett.

Október 28-án és 29-én Podhorányi Zsolt *Mesélő délvidéki kastélyok* című kötetét mutattuk be Zentán és Szabadkán, a szerzővel Korhecz Imola előadóművész beszélgetett.

Október folyamán Székely István zongoraművész és Zsiga Pál hegedűművész tartott koncerteket *Tangó-mánia – A világ legszebb tangói* címmel Szabadkán, Topolyán és Zentán. Székely István Zentán a Stevan Mokranjac Zeneiskola diákjainak mester-foglalkozást tartott a koncert előtt.

Mutogató program során a pedagógusok további szakmai segítséget kapnak a drámapedagógia alkalmazását illetően az iskolai oktatásban, amelyeket alkalmazni tudnak az órák során az esetleges feszültségek feloldása érdekében, illetve feldolgozási lehetőséget adnak az egyes témákhoz korosztály szerint, helyszíni foglalkozáson a saját osztálytermükben, intézményükben. A 2021-es évben a következő településeken: Ada (két foglalkozás), Királyhalom, Hajdújárás, Tornynos, Törökfalú, Thurzó/ Zenta (két foglalkozás), Stevan Sremac/Zenta (két foglalkozás), Zentagunaras, Kupuszina, Zombor, Nemesmilitics, Doroszló, Gombos. Megtartott foglalkozások száma összesen 16.

2020-ban megkezdődött és 2021-ben folytatódott az **amatőr színjátszók online adatbázisának** kiépítése, ami lehetőséget biztosít nem csak a készülő előadások, de a fennállásuk óta bemutatott összes előadás szereposztásának, fotóinak és plakátjának feldolgozására, illetve az archív felvételek adatbázisát is tartalmazni fogja. Az adatbázisban szereplő amatőr színjátszó társulatoknak hozzáférést biztosítunk a saját profiljukhoz, az adminisztrátor jóváhagyásával folyamatosan frissíthetik és gondozhatják a saját csoportjuk adatait.

Az Osonó Színházműhellyel és a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetséggel személyiségfejlesztő és közösségépítő képzéseket, tréningeket szerveztünk az amatőr színjátszóknak, csoportvezetőknek és egyesületvezetőknek november 19-e és 21-e között Zomborban, november 26–28-ig Budapesten,

valamint december 10-e és 12-e között Tóthfaluban. A hosszú hétvégés tréning gerince a csapatépítés, csoportmotiváció, csoportvezetés, önismerettel és csapatismerettel és -fejlesztéssel összefüggő módszerek, játékok, amelyeket a résztvevők a képzést követően a saját közösségeiken belül önállóan és azonnal tudnak alkalmazni. A képzéseken megközelítőleg összesen 30 fő vett részt Mucha Oszkár és Fazakas Misi vezetésével. A képzések 2022-ben is folytatódnak.

A Magyarország Házával együttműködésben két szabadegyetemi előadást valósítottunk meg. Molnár Tibor levéltáros Zentán 2021. november 18-án tartott előadása a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet szervezésében valósult meg. A prezentáció vetítésével egybekötött előadásra a Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium diákjai jöttek el (körülbelül 20 fő) Basa György történelemtanár kíséretében. Az előadás során szó esett a szabadkai, a zombori, a nagybecskereki és a rumai első világháborús katonai temető kialakulásáról, történetéről és jelenlegi állapotáról. Majd *Identitások és multikulturalizmus a Vajdaságban* címmel tartott előadást 2021. december 16-án a Zentai Alkotóházban dr. Klamár Zoltán néprajzkutató. Az előadás a Vajdaságban megtalálható különböző nemzeti, kulturális és vallási identitások, vagyis önazonosságok egymás melletti, párhuzamos jelenlétének és kölcsönhatásának a történetéről szólt, középpontban az itt őshonos nemzetiségek identitásával. A prezentációval kísért, 15-20 fős közönség előtt zajló előadás a Magyarország Háza Szabadegyetem előadássorozat egyik állomása volt, melynek lebonyolításához a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet nyújtott segítséget.

Mezei Szilárd brácsaművész jóvoltából elkészült a gyermekek részére szóló zeneoktatáshoz ajánlott kiegészítő füzet szinopszisa.

Folyamatosan frissítettük és működtetjük az **Intézet weboldalát**, a vmmi.org oldalt, valamint folyamatosan készült az Intézet megújuló honlapja. Mindkét oldalra a tartalomfeltöltés folyamatos. A honlapra elkészítettük az Intézet szakmai anyagait, célunk, hogy munkánk ezen oldal által is átláthatóbb, elérhetőbb és érthetőbb legyen: pontosan milyen szolgáltatásokat tudunk biztosítani, képzéseink, projektjeink leírásai, ajánlói is elkészülnek, ahogyan a regisztrációs ívek az egyes programokhoz, felkerülnek az intézet kiadványai, ismertető a munkáról és az ott dolgozó kollégákról. A honlapra felkerülő szövegek egy részének fordítása elkészült szerb és angol nyelvre. Megkezdődött a honlap programozása, elkészült a user experience design és megkezdődött az adminisztrációs felület programozása, elkészült a dizájn és a teljes logikai felépítés. Célunk egy felhasználóbarát, több nyelven elérhető információs oldal létrehozása. Terveink szerint az oldal automatikus hírlevelet működtet majd, illetve továbbra is gyűjtjük a felhívásokat. Helyet kap a médiafigyelő, vagyis a szerb nyelven megjelent hírek, illetve a Kárpát-medencei lapozó. A kutatási területek és az intézet adatbázisai is elérhetők lesznek innen (a Mártírium-adatbázis, a Vajdasági Magyar Értéktár adatbázisa).

2021 folyamán több, támogatási területéhez tartozó szerződés, rendezvények és projektek leírásainak, programsémájának, valamint az Intézet munkatervének és jelentésének szerb nyelvre fordítása készült el. Angol és szerb nyelvre való fordítások készültek el az Intézet megújuló honlapjához, az azokon megjelenő szövegekről.

2021 decemberétől két szabadkai könyvesboltban is kaphatók az Intézet kiadványai (Danilo Kiš Városi Könyvesház, Limbus).

Tréningek, képzések, szakmai találkozók, szemlék

Alapfokú népzeneoktatás az Intézet koordinációjában a Tisza-mentén felnőttek és gyermekek részére. Szervezett népzeneoktatás az Intézet koordinálásában a Tisza menti régióban, mely során tapasztalt tanári kar végzi a gyakorlati (hangszeres) és elméleti oktatást szervezeten, a helyi művelődési házakat, egyesületeket bevonva, egyelőre hat településen Polyák Dániel népzeneész

koordinációjában. 2019-ben kidolgozásra került az alapfokú népzeneoktatás tanmenete – citera, pástorfurulya, hegedű és a népzeneelmélet tantárgyakra. A rendszeres tanterv, célok és koncepció szerint történő oktatás folyamatosan nyilván van tartva. Az oktatók bemutató órákat tartanak az általános iskolákban, így toborozzák szervezeten a diákokat. Célunk a táncházakban, illetve néptáncgyűttesek vagy énekcsoportok kísérőzenekarokként muzsikáló zenészek megfelelő szakmai felkészültségének feljavítása és a következő nemzedék kinevelése. Hat településen citerán, tamburaféléken, pástorfurulyán, vonós hangszereken tanulhatnak muzsikálni az érdeklődők, illetve énekképzés is zajlik. Jelenleg 12 oktató 101 gyermeket és felnőttet tanít. A foglalkozások egyéni és csoportosak. Fontosnak tartjuk a kamarazenélést, illetve a különböző településeken vagy egyesületekben tanuló gyermekek és felnőttek összekapcsolását tanáraink segítségével. Ebből a célból a népzeneoktatás résztvevői rendszeresen eljárnak a Dúr-moll találkozókra. Január első hetében rendszerint népzenei tábort szervezünk ahol intenzív képzést és élményeket kapnak a fiatal zenészek. A magyarországi hangszeres népzeneoktatást segítő kiadványokon kívül hangsúlyt fektetünk a vajdasági népdalok oktatására év közben és a táboraink alkalmával is. A téli táborokba meghívott zenekarok, táncosok és előadók további kapcsolatrendszerrel jelentenek szakmai körökben a fiatal zenészeknek. Oktatóink voltak az elmúlt négy év téli táborainban a Juhász és a Fekete zenekarok tagjai, Magyarországról pedig az Üsztürü és a Tükrös zenekarok. Félévente vizsgakoncertet szervezünk, ahol a diákok bemutatják a családtagjaiknak és egymásnak, hogy mit tanultak a félévben. Ezeket a rendezvényeket esetenként fellelnek az egyesületek más szakosztályai is. A tanárok képzése ugyanolyan fontos, mint a tanulóké, ezért a tanári karnak évi 2-3 alkalommal tartunk képzést, ahol főleg a módszertanon van a hangsúly. Csókán, Magyarokanizsán, Törökkanizsán, Adán, Tornyoson és Felsőhegyen toboroztuk a fiatal népzeneészeket a helyi művelődési egyesületekkel szorosan együttműködve. A 2021-es évben a következő településeken folyik az oktatás a következő létszámokkal

- Zenta: kezdő és haladó citerások, kezdő, középhaladó és haladó hegedűsök, kezdő és haladó furulyások, brácsások, nagybögősök, ének – 35 fő
- Tornyos: kezdő és haladó vonósok, kezdő tamburások, furulya, citera – 20 fő
- Felsőhegy: kezdő és haladó furulyások, kezdő és haladó citerások – 5 fő
- Mohol: kezdő hegedűsök, kezdő tamburások – 4 fő
- Magyarokanizsa: kezdő és haladó vonósok, kezdő és haladó citerások, brácsa, böggő, kezdő és haladó tambura – 20 fő
- Csóka: kezdő vonósok, kezdő és haladó citerások, kezdő furulya – 11 fő
- Törökkanizsa: Kezdő citerások – 5 fő

Az oktatók hetente egy alkalommal tartanak oktatást a tanulóknak. Oktatók: Fekete Tamás, Hézsó Zsolt, Juhász Gyula, Keszég Ákos, Kurunczi Andor, Mihók Attila, Polyák Dániel, Recskó Szabolcs, Sterbik László, Szabó András, Tóth Rozália, Zombori Péter.

A Kapocs Könyvtári Csoport szakmai továbbképzések könyvtárosoknak a 2021-es évben. A Kapocs-csoport rendszeresen akkreditált magyar nyelvű képzéseket a Szerb Nemzeti Könyvtár Akkreditációs Bizottságánál, melyek elvégzésével a könyvtárosok eleget tehetnek a szabályzat szerint évente teljesítendő képzési követelménynek. A képzések akkreditálása azért is fontos, mert a magyar ajkú könyvtárosoknak kevés lehetősége van anyanyelvű akkreditált képzéseken részt venni (magyar nyelvű akkreditált képzéseket még egyedül a Szabadkai Városi Könyvtár szervez). A témák között szerepelt már biblioterápia, hagyományos mesemondás a könyvtárban, a vonalkódos rendszer bevezetése, és így tovább.

A könyvtári tevékenység jogi szabályozása – akkreditált továbbképzés. 2021. március 17., a Google Meet alkalmazáson keresztül. Előadó: Lulić Emil. Résztvevők: 39 fő 20 intézményből

Bevezetés a minőségmenedzsmentbe. A budapesti Könyvtári Intézet képzése. 2021. május 11., az Ms Teams alkalmazáson keresztül. Előadók: Bajnok Tamara, Horváth Adrienn és Juhász Réka (Könyvtári Intézet, Könyvtári Minőségfejlesztési Osztály). Részvevők: 22 fő

Qulto-találkozó – 2021. szeptember 30. Előadók: Pancza János – Monguz Kft., ügyvezető igazgató. Mátyás Melinda – Monguz Kft., közgyűjteményi szakértő. A 2021-es szeptemberi pályázati időszakban a Szerb Nemzeti Könyvtár akkreditációs bizottságának benyújtottuk a *Webarchiválás, mint könyvtárosi feladat* című képzési tervet, amely a 2022-es évre megkapta az akkreditációt. A képzési program szerzője Bednár Prokec Zita és Hicsik Dóra.

Részvétel a „Könyvtár, ami összeköt” elnevezésű ösztöndíj-programon (2021. szeptember 24. – október 24.). A program szervezője a budapesti Országgyűlési Könyvtár, amely azzal a céllal hirdeti meg a pályázatot, hogy támogassa a Kárpát-medencei fiatal magyar könyvtárosok tapasztalatcseréjét és szakmai együttműködését. A 2021-es évben az Intézet könyvtárának vezetője, Vázsonyi Csilla vehetett részt az ösztöndíj-programon, ahol az egyhónapos budapesti tartózkodás alatt lehetősége volt részletesen megismereni az Országgyűlési Könyvtár működését, valamint a magyarországi könyvtári rendszer legfontosabb, országos intézményeit (pl. Országos Széchényi Könyvtár, a Magyar Tudományos Akadémia könyvtára, Országos Idegennyelvű Könyvtár, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, stb.), továbbá számos felsőoktatási és egyházi könyvtárat. A program alkalmat adott rá, hogy a résztvevők jó példákat lássanak szinte mindenféle könyvtártípus munkájából, illetve, hogy szakmai kapcsolatokat építsenek ki úgy a meglátogatott intézmények munkatársaival, mint a Kárpát-medencéből érkező többi könyvtáros kollégával.

Vajdasági Magyar Amatőr és Diákszínjátszók Tábora. a Vajdasági Magyar Amatőr és Diákszínjátszók Tizenharmadik Táborába, a MADT 2021. július 4–9-éig valósult meg 32 résztvevővel Zentán. Ebben az évben 3 csoportba lehetett jelentkezni: egy rendezői csoportba, valamint 2 színjátszó csoportba. Oktatók: Komáromi Sándor, Hernyák György, Mezei Kinga, Oláh Tamás, Mácsai Mónika és Balassa Emese voltak.

A nemzeti újrakezdés éve alkalmából, emlékezve Gion Nándor író születésének 80., Szeli István író születésének 100., Munk Artúr író születésének 130., Lányi Ernő zeneszerző születésének 160. évfordulójára a zentai Thurzó Lajos Művelődési-Oktatási Központ és a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Zenta Önkormányzata közreműködésével, XXV. alkalommal rendezte meg az **Énekelt Verssek Zentai Fesztiválját**, 2021. május 21-e és 23-a között, amelynek idei díszvendége Oláh K. Tamás költő, teatrológus, dramaturg volt. Meghívásos pályázat révén még a 2020-as évben, nyolc a Kárpát-medencében élő fiatal költőt keresett fel a szervezőbizottság a kötelező vers megírására. A szervezőbizottság Oláh K. Tamás: az órák lehetősége című költeményét választotta kötelező versnek. Első díjas lett az idén budapesti Azt még nem tudjuk zenekar, a második díjas a kolozsvári Én formáció lett, a harmadik díjat pedig a zentai Pejin Lea érdemelte ki. Az első különdíjat, 2022-ben egy fellépési lehetőséget a Kultivál fesztiválon az óbcesei Skandallum zenekar érdemelte ki, a második különdíjat a kolozsvári Én formációnak ítélték oda, így fellépési lehetőséget szereztek a Misztrál Fesztiválon, a harmadik különdíjat, két belépőjegyet a Kaláka Fesztiválra pedig a verese gyházi Deme Csabának ítélte oda a zsűri.

A **Bácsfeketehegyi Gyermekszínházi Műhelytalálkozóra** 2021-ben 10 településről 12 csapat jelentkezett, és vett részt a bácsfeketehegyi színházteremben. Népmeséktől olyan aktuális társadalmi problémákig, mint a korrupció vagy a járványhelyzet – széles volt az előadások témájának palettája, a klasszikusok mellett kortárs szerzőktől is választottak szöveget a csoportvezetők, sőt, több előadás a gyerekek improvizációi alapján született.

A **Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók XXV. Találkozóját** 2021. október 15-e és 22-e között rendezte meg a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség a szajáni Ady Endre Művelődési Egyesülettel és az Intézettel együttműködve. A megnyitó napján a 25 éves jubileumát ünneplő Színjátszó Találkozónkról nyílt alkalmi kiállítás, ahol ünnepi beszédet Virág Kiss Anita, az Intézet szakmunkatársa mondott. A 25. alkalommal megrendezett seregszemlén a következő társulatok vettek részt, mérettették meg magukat: a nagybecskereki Madách Amatőr Színház • a topolyai Mara Amatőr Színház • a magyarkanizsai Együtt Veled Értük Értelmi és Testi Fogyatékosok Érdekeit Védő és Segítő Egyesület Mázlisták társulata • a nagyikindai Egység Művelődési Egyesület József Attila Színtársulata • a bezdáni Petőfi Sándor Művelődési Egyesület Színjátszó Csoportja • a temerini Szirmai Károly Magyar Művelődési Egyesület Jáccunk Truppja • a Bácsfeketehegy Magyar Művelődési és Helytörténeti Egyesület Soma Színtársulata • a tóbai Petőfi Sándor Művelődési Egyesület színtársulata. 10 település 10 csoportjának 10 előadását tekinthette meg tehát a közönség. A fesztivál alatt igen különböző stílusú előadásokat láthatott a nagyérdemű: operett, vígjáték, szomorú komédia, népi tragikomédia, dráma. A Találkozón naponta kettő előadást tekinthetett meg a közönség, a hétfő kivételével, amikor is egy, a topolyai társulaté volt a színpad. Az előadások után minden társulat szakmai véleményt kérhetett a művészeti szakbizottság/zsűri tagjaitól, amelyet idén Brestyánszki Boros Rozália, a Szabadkai Népszínház Magyar Társulatának dramaturgja, drámaíró, Ágoston Pribilla Valéria magyarnyelv- és irodalomtanár és Balázs Áron színművész, az Újvidéki Művészeti Akadémia tanársegédje alkotott. A közönség, az érdeklődők számára is nyitott beszélgetésekről, véleményezésről hangfelvétel is készült, amelynek szerkesztett változata az azt követő napon megjelenő Súgó című közlönyben volt olvasható. A véleményezés után a fellépő társulatok a házigazda képviselőivel vacsorát fogyaszthattak el. A gálaműsoron kiosztásra a díjak, amely után a díjazottak és a meghívott vendégek egy profi színházi előadást tekinthettek meg a Magyar Nemzeti Tanács tájolási programjának támogatása révén. A Szabadkai Népszínház Magyar Társulatának vendégszereplésében a Fekete Péter című előadást. Az est, ahogy a megnyitó nap estéje is egy ünnepi vacsorával zárult. A Találkozó hivatalos díjait – képzőművészeti alkotásokat – az idén Nagy Kornélia, szabadkai származású képző- és grafikusművész készítette. A két fődíjat a temerini és a palicsi társulatnak ítélte oda a művészeti szakbizottság. A további díjazottak névsorát elolvashatják a Súgó utolsó, október 22-ei számában.

Tudományosság

Bajsa veszteségajstromával folytatódik a Délvidékiek a nagy háborúban kutatássorozat, amelyet a 2021-es év folyamán kötet formájában megjelentet az intézet. A bajsai kutatás koordinátorai és az adatokat, tárgyakat, fotókat gyűjtötték: Kocsis Antal és Kocsis Éva helytörténészek a bajsai közösség, a katolikus és evangélikus egyház bekapcsolásával. A munkát segítő szakember Molnár Tibor főlevéltáros.

Salvage. Az Intézet, projektpartnerként részt vett a bajai székhelyű Türr István Múzeum és az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar által megvalósuló „Több, mint érték–Bácska kulturális örökségének újrahasznosítása” című, *Interreg-IPA CBC Hungary–Serbia* finanszírozású pályázati programban (HUSRB/1903/33/0103 – More than worth it: Recycling of the cultural heritage of Backa. Acronym: SALVAGE), melynek keretében a hagyományos ökológiai tudás feltárására, adatbázisba rendezésére és helyi hasznosításának serkentésére tettek kísérletet a résztvevők. A program során az Intézet munkatársai, többek között, a tematika szakirodalmában való elmélyülést és egy hatoldalalas kérdőív elkészítését vállalták, illetve 60 személlyel készítettek interjút Bácska 20 településén, kutatópontokká kijelölve azokat.

A szlavóniai helytörténeti/művelődéstörténeti kutatást **dr. Mák Ferenc** irodalomtörténész végzi. A szlavónországi magyarok története a XIX. század utolsó harmadában kezdődött, amikor a történelmi

Magyarország déli vármegyéiből tömegesen vándoroltak be a magyar és a német családok a Dráván túli területekre. A földínség okozta elszegényedés százezreket kényszerített az ország elhagyására, többségük – az amerikás magyarok – a tengeren túli ismeretlenben kereste a boldogulás lehetőségét, tízezerrel akadtak azonban olyanok is, akik fölismerték a Szlavónia kínálta lehetőségeket. Bernics Ferenc *A Julián akció* (1994) című könyve bevezetőjében levéltári forrásokat idézve rámutatott: az 1880-as években a vásárosó zalai, somogyi, baranyai és bácskai magyarok, miután meghallották, hogy az egykori határőrvidéken egy hold föld ára mindössze 20–30 forint – egy-kétezer forintért tehát akár 30 holdnyi terület is vásárolható – odahaza hamar eladták a két-három holdnyi földjüket, melynek az árán Szlavóniában 20–30 holdas gazdák lettek. Az Alföld magyarjai főleg a Szerémségbe, a Somogy és a Zala megyeiek pedig Verőce, Pozsega és Belovár-Kőrös megyék lankás vidékeire telepedtek, ahol az erdőirtásból is kivették a részüket. A Magyar Statisztikai Hivatal *Kivándorlás 1899–1913* (1918) című kötete bevezetőjében rámutatott: a korszak népmozgalmának „fő jellegzetessége a Dráva melléki vármegyék és a Bács-Bodrog vármegye mezőgazdasági népességének a Dráva, illetve a Duna túlsópartjára való áthúzódása” volt. Bernics Ferenc statisztikai adatokkal is bizonyítja az erőteljes bevándorlás tényét: az 1850. évi osztrák népességi összeírás szerint az akkori Horvátországban 5732, a határőrvidéken 4985, összesen is mindössze 10.717 magyar ajkú lakos élt. A kiegyezés, majd a határőrvidék polgári közigazgatás alá való helyezése után a magyar ajkú népesség lélekszáma rohamosan növekedett: 1880-ban 41.417; 1890-ben 68.794; 1900-ban 90.781; 1910-ben 105.948 volt a magyar lakosok száma. Akkor tehát, amikor Bács-Bodrog és Torontál vármegyékben az 1867-es kiegyezést követő polgári fejlődés fél évszázada során a magyar közélet és a magyar kultúra páratlan fölvirágzása következik be: kiépült a magyar alap- és középfokú oktatási intézmények teljes rendszere, könyvek, napilapok, hetilapok és időszaki kiadványok a magyar sajtóipar páratlan fölvirágzásáról adtak hírt, polgári egyesületek, olvasóköri és tudományos társaságok működtek. Kiváló tanítók, lapszerkesztők, papok és lelkészek, közéleti méltóságok vállalták a politikai küzdelmet, a magyarság érdekeinek képviseletét, s a konfliktusokkal teli évtizedek során olyan életpályák teljesedtek ki, mint Margitai Józsefé, Poliány Zoltáné, Tarczay Erzsébeté, Zrínyi Károlyé, Haller Jenőé és Lénárth Imréi, de ezekben az évtizedekben terebélyesedett ki Ujlaki Kornél Dezső darázsi plébános páratlanul szép írói életműve is. A kutatások során több mint két tucat elfeledett-elkallódott írói életpálya került napvilágra. A történeti anyag egyik forrása az 1908. október 4-e és 1918. november 10-e között Eszéken megjelenő *Szlavóniai Magyar Újság – A Horvát–Szlavónországokban élő magyarok lapja* volt, melynek sorsát a kilenc évfolyama során mindvégig a felelős szerkesztő és laptulajdonos, Poliány Zoltán irányította. 1884–1918 között Csáktornyan jelent meg a *Muraköz–Medjimurje* című kétnyelvű hetilap, főszerkesztője Margitai József, majd Zrínyi Károly. További források az iskolai évkönyvek, közöttük is elsősorban a csáktornyai tanítóképző intézet 1881–1918, és a polgári fiúiskola 1872–1918 között megjelent évkönyvei, valamint az 1904 utáni években közölt Julián-iskolai értesítők.

Szellemi és tárgyi kulturális örökség védelme, műemlékvédelem

2020 tavaszán felkereste Intézetünket dr. Tatjana Bugarski, Vajdaság regionális szellemi kulturális örökség koordinátora (regionalni koordinator za NKN za Vojvodinu) azzal a kéréssel, hogy jelöljük a vajdasági magyarság számára jelentős örökségi elemeket a szerbiai szellemi kulturális örökség jegyzékre. Elkészültek a doroszlai szüretbál és csigatészta készítésének módjával kapcsolatos jelölések dr. Papp Árpád jóvoltából, valamint ezen jelölések szerb nyelvre fordítása. Ezen kívül együttműködtünk a vajdasági tamburazene jelölésének elkészítésében a jelölő intézményekkel – a Vajdasági Múzeummal, a Muzikológiai Intézettel, a belgrádi Zeneművészeti Karral és a Vajdasági Tamburazene egyesületek Szövetségével – a magyar vonatkozású adatok szolgáltatásával.

Művészet és műemlékvédelem IX. 2021. július 26. – augusztus 4. 2021-ben egy év kihagyás után ismét megrendezéstük a Művészet és műemlékvédelem művésztelep. A tábor művészeti vezetője dr.

habil. Raffay Endre PhD művészettörténész, a mestertanárai Soltis Miklós és Kiss Endre képzőművészek voltak. A műtermi alkotómunka ezúttal is számos egyéb programmal egészült ki. A résztvevők ellátogattak Magyarkanizsára, ahol Bicskei Zoltán segítségével fedezték fel a város kulturális örökségét és műemlékpikniket tartottak a népkerti Vigadónál. Interjú készült a Nikolić-ház egykori és jelenlegi tulajdonosával, az épp felújítás alatt álló a kis zsinagóga épületénél pedig egy műemlékvédelmi performance valósult meg. A művésztelepet a *Falak* című kiállítás zárta, melynek a Zentai Alkotóház adott otthont, amely egyben műteremként is szolgált. A kiállítást dr. Mecsai Beatrix PhD művészettörténész (Budapest, ELTE BTK Koreanisztika Tanszék) nyitotta meg. A 2021 évi művésztelep résztvevői: Csányi András, Csizmadia Annabella, Gwizdala Dariusz Milán, Hippeller Henriett, Hoffmann Delilla, Kovács Emese, Mártai Adél, Szabó Franciska, Szabó Margit (Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar), Törteli Réka (Újvidéki Egyetem Művészeti Akadémia).

Infrastrukturális fejlesztések

Az Intézet irodájába és oszlopcsarnokába készültek polcok, szekrények, tárolók, álványok, amelyeket beszereltek. Az intézet technikai berendezése bővült 1 Lenovo lappal, valamint külső harddiszkekkel, amelyek elengedhetetlenül fontosak a tartalmak mentése miatt.

Kiadói tevékenység

Kéziratok

A következő kéziratok előkészítése van folyamatban (szerkesztői, szaklektori, nyelvi lektori, tördelő szerkesztői munka) – Adamović Erzsébet: *Adorján története*. Balogh István: *Titokajtó kilincse – Zentai történetek* (a Thurzó Lajos Oktatási-Művelődési Központtal közös kiadvány). Csorba Béla: *Temerini tájszótár*. Csömöre Zoltán: *Nagykikinda helytörténetét feldolgozó kiadvány*. Dévavári Beszedes Valéria: *Hol volt...* – kötet a szerző korábbi, népmesékről szóló cikkeiből áll össze. Németh István – Juhász Gyula: *Horgost és királyhalmi népdalok*. Juhász Gyula: *A moholl Vlasty Károlyné Zélicity Klára adatközlő dalai*. Kocsis Antal–Kocsis Éva: *Bajsa a nagy háborúban*. Mák Ferenc szerk.: *Mi most a múltunkat építjük – konferenciakötet a XIX. századi történetírás kapcsán*. Molnár Tibor szerk.: *A Vajdaság területén található első világháborús katonasírok, katonatemetők*

Könyvek

(1) Benes László: *Könyv Apámról* – Emlékezet. Önéletírás, élettörténet, napló sorozat; (2) Besnyi Károly szerk.: *Közös múltunk és sorsunk*. Változatlan második kiadás. (3) Gallusz László: *Hejj, élet, juhászélet...*; (4) Miklós Réka szerk.: *Egyházzene-sorozatok*. (5) Molnár Tibor: *In nomine Domini! (Az I. világháborúban eltűnt/elesett, a kalocsai Érseki Hatóság által 1920 és 1944 között egyházilag holtta nyilvánított bácskai katonák településenkénti adattára)*; (6) Papp Árpád dr.: *Délszlávok Párizsban*; (7) Szedlár Rudolf: *A királyért és a hazáért!* (8) Kónya Sándor és Juhász Gyula szerkesztésében: *A zentai kertek alatt – A 2020-as Bodor Anikó-émlékkonferencia tanulmánykötete*. **Közös kiadvány**; (9) *Vajdasági magyar népdalok IV*. Átdolgozott, bővített kiadás. Forum – VMMI. (10) Podhorányi Zsolt: *Mesélő délvidéki kastélyok*. Átdolgozott második kiadás. Szobek Bt. – VMMI – Magyar Nemzeti Tanács

Zenta, 2022. március 28.

